

Szerkesztőség, kiadóháza: Kladóváral és nyomda: Bul. Reg. Ferdinánd (Iózei tóherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sürzőnyom: Közlöny, Arad. —: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdoni kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: Évente 840, félévre 420, negyedévre 210, havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. több. —: Egyes szám 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. — (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint. —

XLVII. évfolyam, 209. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF
1897—1932.

Szerda, 1932. szeptember 7

Élni akarunk!

A nyugati országok nagy erdélyi városainak sorsáról beszélt Vaida Sándor miniszterelnök egy magyar újságíróknak. Figyelemre méltó, lendületteljes, markáns szavakat mondott; nem csuda, hogy a budapesti lapban oldalas cikk lett belőle.

De nem is a szavak miatt, hanem inkább a tartalmukért. A miniszterelnök gondolatai a dunamenti államok gazdasági együttműködését, az agonizáló határszéli nagy városok életrekeltését tárták napirendre. A dunai kérdés jelentősége nemcsak az új államkeretek között élő néptömegeket, hanem a középeurópai népeket is érdekli. A Dunamedence gazdasági egysége ma a világpolitika egyik kiindulópontja és csak a napokban mondotta a stresszi konferencia nagyműveltségű elnöke, Georges Bonnet, hogy amíg a dunai államok meg nem találják a gazdasági harmónia alaphangjait, addig Európa sem gondolhat arra, hogy újra normális keretek közé illeszthesse a maga ökonomikus életét. A közös vámterületek megvalósításának eszméje nem új és nem lehetetlen feladat és amikor Vaida Sándor most mellette tört eszmei lándzsát, ez azt jelenti, hogy Románia hajlandó az együttműködésre, hajlandó a kártékony vámfalak lebontására, hogy végre megindulhasson az értékek észszerű cseréje az agrárállamok és az ipari országok között.

Az elhangzott nyilatkozatnak ez a közgazdasági koncepciója magyarázza meg, hogy milyen szemüvegen nézi a miniszterelnök a nyugati országok nagy városainak sorsát. Aradot, Nagyváradot, Nagyszalontát és Szatmárt említette, mint olyan városokat, amelyeknek gazdasági jelentősége dekadenciába esett. A tényleges helyzet komoly és alapos ismeretére vallanak szavai, amelyek a határmenti városok szokványos gazdasági tragédiáját elevenítették fel: a határ város, távol az ország központjától, távol a gazdasági élet artériáinak gyújtópontjától, előbb-utóbb vérszegénységbe esik, kereskedelme és ipari élete sorvadni kezd, vállalkozási szelleme ellanyhul, lakói elszegényednek.

Igaza van Vaida Sándornak, hogy már a gyermekekbe kell belenevelni a népek iránti tiszteletet és igaz az is, hogy ki kell gyomlálni gondolatainkból a más fajok iránti gyűlöletet és lenézését. Igaza van mindenben, amikor a béke kibontakozás receptjét ajánlja. De nincs igaza abban, hogy a fenti városok sorsa a csendes elsoványodás, miként azt az ország miniszterelnöke a fentiekben diagnosztizálta. A nyugati határmenti városok életét nem politikai fekvésük, hanem a mellettük felépített vámbarriádok, a köréjük font helytelen rendelkezések hálói sorvasztják. S ha megpróbálta volna valamelyik kormányelnök, hogy megnyissa a vámfalakat, meglengesse a vértelen gazdasági háború fehér-lobogóját, ennek a békének első áldásait éppen ezeken a városokon tapasztalhatta volna. De látja-e a miniszterelnök, hogy ennek a békének ezrei haladokolnak vértelen szenvedésben a helytelen gazdaságpolitika miatt, amely koldussá tette nemcsak a határszélt, hanem egész Erdélyt és a Bánságot? Ennek a politikának revíziója elől nem térhet ki a dunai államok egyik kormányelnöke, így Románia miniszterelnöke sem, ha valóban az ország boldogulását kívánja szolgálni. Mert mindannyian élni akarunk!

„Az utolsó szál ember árán is megvédjük Keletporoszországot”

Schleicher tábornok feltűnést keltő nyilatkozata -- „Németország megvédi területi épségét és nem tűri, hogy másodrendű nemzetként kezeljék“

Berlinből jelentik: Németországban tovább folynak a tanácskozások a centrum és Hitler között. Brüning volt birodalmi kancellár ma beható megbeszélést tartott Hitler egyik alvezérével, Göringgel, a birodalmi gyűlés elnökével. A tanácskozásokon az egyik vezető centrum-párti képviselő, Bell is résztvett.

Schleicher tábornok, birodalmi hadügyminiszter végigtekintette a keletporoszországi hadgyakorlatokat. Ebből az alkalomból a Königsberger Allgemeine Zeitung meginterjúvolta a hadügyminisztert, aki a következőket jelentette ki:

— Legyen nyugodt Keletporoszország lakossága, meg fogjuk védeni, ha kell, az utolsó szál ember árán is. Támadás esetén a tengeren át fogjuk ellátni a szükséges véderővel.

A königsbergi lap munkatársa feltette a kérdést, hogy mit tesz Németország abban az esetben, ha nem teljesítik a fegyverkezés egyenjogúsítására irányuló kívánságait.

— Németország megtesz mindent, hogy területi épségét megvédje — felelte Schleicher — és emellett minden áron kitart. Ismétlem: minden áron. Nem fogjuk tűrni továbbra is, hogy Németországot másodrendű nemzetként kezeljék.

Von Neurath birodalmi külügyminiszter ma nyilatkozott a Wolff-iroda képviselőjének, akivel közölte, hogy nyilvánosságra hozatal végett átadja neki azt az iratot, amelyet a birodalmi kormány a leszerelés egyenjogúságának kérdésében augusztus 29-én Francois Poncet berlini francia nagykövetnek átnyújtott. A birodalmi külügyminiszter leszögezte, hogy Németország mindaddig nem vehet részt a leszerelési konferencia tanácskozásain, amíg az egyenjogúság kérdését elvben nem tisztázták. Az egyenjogúság kérdésében Németország nem követel egyebet, minthogy a rákényszerített merev fegyverkezési rendszert jelenlegi poiti-

kai, szociális és gazdasági viszonyaihoz idomsítsák. Ennek az igényének teljesítésére Németország már tíz éve vár, most azonban már nem várhat tovább.

Az átnyújtott iratban a német kormány kifejti, már a leszerelési konferencia július 22-én tartott záró ülésén felvetették ezt a kérdést és ekkor a német delegátusok már bizalmas értekezést is tartottak ebben az ügyben a francia kiküldöttekkel. A német kormány most azt kérdi, hogy hajlandó-e a francia kormány ebben a kérdésben bizalmas érintkezésbe lépni a birodalmi kormánnyal, természetesen fenntartva magának azt a jogot, hogy a tárgyalások kimeneteléről a nagyhatalmakat, így főleg Angliát, Olaszországot és az Egyesült-Államokat tájékoztassa és ezeket a hatalmakat később bevonják a tárgyalásokba Németország mindig azt követelte, hogy a többi állam olyan mértékben szereljen le, mint amilyenre Németországot a versülési szerződés kényszerítette. Németország sajnálattal látja, hogy a leszerelési konferencia zárójegyzőkönyvében, sem módszerben, sem lényekben nem közeledtek ehhez az elvhez.

Átnyújtották a királynak a Kamara válaszfeliratát

A Kamarában bíralták Lupu dr. politikai szereplését -- Miért lépett Lupu dr. a liberális pártba? -- Tárgyalják a közigazgatási törvényjavaslatot

Bucurestiből jelentik: Ma délben fél 1 óra-kor a Kamara küldöttsége autók és egy lovas testőrszázad kíséretében a királyi palotába ment. Az uralkodó a trónteremben fogadta a küldöttséget, amelynek vezetője Pop C. István dr. kamarai elnök felolvasta a parlament válaszfeliratát. A király rövid válaszában köszönetét fejezte ki a hódolatteljes szavakért és együttműködésre szólította fel a pártokat, hogy a súlyos válság nehéz problémáit megoldhassák. A külpolitikára vonatkozólag az uralkodó a kontinuitást hangsúlyozta s a hadseregre hívta fel a parlament figyelmét. Ezután cerele következett, majd a bizottság a szokásos formások közepette elhagyta a palotát.

A Kamara ma délutáni ülésén Pop C. István dr. elnök felolvasta a király választát a parlament feliratára, amit a képviselők állva hallgattak végig Pop C. István dr. ezután csak ennyit mondott:

— A mi válaszuk csak annyi lehet: „Éljen a király.“

A képviselők percekig tartó tapssal fogadták az elnök szavait.

Ezután Voicu Nitescu a szövlőilletményekről, továbbá a rendőrségi törvény módosításáról szóló javaslatokat terjesztette be, majd Lupu dr. személyes kérdésben szólalt fel.

Néhány nappal ezelőtt — mondotta Lupu — Radulescu Mehedinți, a felirati javaslat előadója szölvá tette az ő kilépését a nemzeti-parasztpártból, valamint a június 4-iki aktussal kapcsolatos magatartását. Kijelenti, hogy azért nem reflektált a szavakra akkor, mert fáradt volt. Nem is csuda, hiszen egyedül harcolt a Iorga-kormány ellen. „Mig önök — fordul a többség felé — tétlenül vesztgettek.“ Lupu ezután kijelenti, hogy nem lépett ki a nemzeti-parasztpártból, hanem elszakadt attól.

Pompil Ioanutescu: „Lupu maga hallgas-

son, én vagyok a politikai keresztapja."

Mirto ezután emlékezteti Luput, hogy Calimanesti-i állomáson Mihalache jelenlétében kérte őt, hogy lépjenek ki a nemzeti-paraszt-pártból. Mig azután Lupu végül is egyedül hagyta el a pártot.

Lupu: Én a kollaboráció híve voltam, azért csatlakoztam a liberálistárhoz, azonban nem szégyelem bevallani, hogy csalódtam benne. A sínai koronatanácson, június 4-én Mihalache képviselte egyedül a nemzeti-paraszt-pártot

1928-ban kértem a Régenstanácsot, hogy bizza meg a parasztpártot a kormányalakítással. De a kormány egyáltalán nem sietett a kormányalakítással. Szegyeztek le, hogy sem önök, de én sem voltunk antikapitalisták. A király arra kért bennünket, hogy tesszük el a miltat. Híve vagyok a monarchiának, de nem az abszolutizmusnak.

Pop C. István dr.: Tessék tudomásul venni, hogy a király személyileg nem felelős sem-

miért. A felelősség a kormányt illeti.

Rudulescu Mehedinti ezután Lupunak azt a megjegyzését tette szóvá, hogy ő csak egy kis tanító volt. Ezt ő nem is szégyenli, de tovább tanult, felküzdötte magát és mindenki tudja, hogy miből él. Kijelenti, hogy ő nem vádol, de Lupu se tegyen ellene célzásokat. Lupu igenis azért lépett be a liberális-pártba, mert tudta, hogy három hónap múlva kormányra kerül.

Lupu válaszolni akart, de lehurrogták.

Mirto: Lupu ur, majd a történelem tisztázza a maga szerepét. Tartok tőle, a liberálisok tudták, hogy maga miért lépett közéjük.

A liberálisok között gunyos derűtség támadt.

Ezután Mirto benyújtotta a CFR. autonómiáját módosító, a hajózás autonómiájáról, továbbá a CFR. munkáspénztárról szóló törvényjavaslatokat.

Ezután a napirend során folytatták a közgazdasági törvényjavaslat vitáját.

Miniszteri kommuniké igazolja, hogy miért kaptak a nagyváradi exportőrök prémiumot

A Banca Nationala tíz millió lej értékű devizát kért letétnek, amelyet a váradi exportőrök tettek le — Aradon semmit sem tudtak erről a tranzakcióról — Tisztázni kell, honnan volt a nagyváradi szállítókna milliós devizájuk

Az exportprémiumok ügyében a földművelésügyi minisztérium ma érdekes és nagyfontosságú kommuniké adott ki, amely egyben felvilágosítással szolgál arról, hogy mennyi prémiumot fizetett ki a minisztérium eddig és hogy ezek a kifizetések milyen módon történtek.

A földművelésügyi minisztérium kommunikéje szerint, a nyugati országrészeknek és főleg a Bánátnak, agrár-szindikátusba tömörült földbirtokosai és gabona-exportőrei kérelemmel fordultak a földművelésügyi minisztériumhoz, hogy a benyújtott fuvarlevelek alapján, a lehető legrövidebb időn belül fizessék ki részükre a nekik járó exportprémiumokat. Kérélmüket azzal indokolták, hogy a szárazság és a rozsdá ezeken a területeken már eddig is nagy pusztításokat okozott és hogy az őszi szántáshoz szükséges vetőmagvakat az ország más részeiből kell beszerezni. A minisztérium ismerte ezeknek a vidékeknek a nehéz helyzetét, átiratot intézett a Banca Nationalához, hogy az állam „J” jelzésű számlájáról 20 millió lejt írjon át az export-prémium számlájára, hogy ebből az összegből legalább részben kifizethesse az említett vidékek földbirtokosainak és gabona-exportőreinek prémiumköveteléseit. Erre a műveletre azért volt szükség, mert a kormánynak a prémium céljaira más fedezet nem állott rendelkezésére. A Banca Nationala a földművelésügyi minisztériumnak erre az átiratra azt válaszolta, hogy ezt a műveletet csak abban az esetben hajthatja végre, ha a jegybanknál 10 millió lej értékű devizát helyeznek letétbe. A minisztériumnak nem állottak a szükséges devizák rendelkezésére és ekkor a kommuniké szerinte, a nagyváradi és bánági exportőrök felajánlották, hogy ők a szükséges devizákat a Banca Nationalánál letétbe helyezik. Eddig már 9 millió értékű devizát be is szolgáltatottak a jegybanknak és kötelezték magukat arra, hogy a fennmaradó egy millió lej értékű devizát is elhelyezik a Banca Nationalánál. A kommuniké leszögezi, hogy a minisztérium erkölcsi kötelezettséget érzett arra vonatkozólag, hogy a jegybanktól kapott összegből első sorban is azoknak juttasson, akik módját ejtették annak, hogy a szükséges devizákat a Banca Nationalánál letétbe lehessen helyezni. Ugyanakkor azt is szem előtt tartotta, hogy a földek búzával való bevetését biztosítsa.

Annak a 10 millió lejnek a terhére, amelyet a Banca Nationala hailandó volt folyósi-

tani, eddig a következő összegeket fizették ki: A nagyváradi exportőrök 4,319.109 lejt, míg a bánági exportőrök és földbirtokosok 2,203.709 lejt kaptak prémium fejében, a 10 millióig fennmaradó összeget pedig csak akkor fizetik ki, ha a szükséges devizákat letétbe helyezik. A minisztérium azonban szem előtt tartotta azt is, hogy a nagyváradi és bánági exportőrökön kívül, mások is, legalább részben megkapják prémium-követeléseiket és ezért más országrészekből való földműveseknek és szövetkezeteknek is kifizetett különböző összegeket. Így több bihar-, braila-, dolj-, ilfov-, mehedinti-, romanesti- és botosanimegyei szövetkezeteknek 2 millió 894.426 lejt fizetett ki prémiumok fejében. A rendelkezésre álló és fennmaradó 10.582.775 lejt földműveseknek és földbirtokosoknak fogja kifizetni, mivel első sorban az az elv vezérli, hogy a ve-

tőmagellátást biztosítsa. A kommuniké a földművelésügyi minisztérium azzal fejezi be, hogy a most folyó tárgyalások alapján reméli, hogy a hátralevő export-prémiumokat rövidesen teljes egészében sikerül kifizetni.

Az aradi gabonaexportőrök körében a földművelésügyi minisztériumnak ezt a kommunikéjét csodálkozással fogadták, annál is inkább, mivel ez a kommuniké kíván magyarázattal szolgálni arra a kérdésre, hogy miképpen kaphattak nagyváradi és egyes bánági exportőrök prémiumokat akkor, amikor a többi kereskedőket hátrányban részesítették. Az Aradi Közlöny annak idején már megemlékezett arról, hogy az említett exportőrök soron kívül prémiumot kaptak és akkor meg is említettük, hogy kívánatos lenne, ha az illetékes tényezők magyarázattal szolgálnának a kifizetések mikéntjére vonatkozólag. Most ez a magyarázat megtörtént, azonban ahelyett, hogy tisztázza volna a helyzetet, még bonvultabbá tette azt. Az aradi exportőrökben ugyanis nem érik azt, hogy abban az esetben, ha a kormány részére egy olyan megoldási terv kínálkozott, mint amilyent feljebb említettünk,

akkor erről miért nem értesítették az aradi exportőröket,

amikor tudvalevő, hogy olyan pusztítást az árvíz és rozsdá sehol nem végzett, mint éppen Aradmegyében. Érthetetlen, hogy miért nem kértek fedezetül devizákat az aradi exportőröktől is, hogy esetleg ezek is prémiumhoz jussanak. Nem tudják megmagyarázni az aradi kereskedők azt sem, hogy miképpen lehetett kilenc millió értékű devizát letétbe helyezni akkor, amikor a devizakorlátozásról szóló törvény értelmében, minden exportból származó devizát, súlyos büntetés terhe mellett, be kell szolgáltatni a Banca Nationalához. Az aradi exportőrök még azt is sérelmezik, hogy akkor, amikor ők még az októberi szállítások után sem kapták meg a prémiumokat, a nagyváradi és egyes bánági exportőrök, az 1932. tavaszán történt szállítások után járó prémiumkövetelésekhez is hozzájutottak. Az egész ügy bonyolult voltára egyébként jellemző az, — mint az Aradi Közlöny arról annak idején beszámolt, — a nagyváradi exportőrök hatvan százalékos alapon meg akarták vásárolni az aradi exportőrök prémiumköveteléseit. Tisztázásra szorul tehát még az is, hogy abban az esetben, ha a minisztérium csak a váradi és bánági prémiumokat akarta kifizetni, akkor hogyan tudták volna ők a megvásárolt aradi követeléseket behajtani.

Madgearu: „A délkelet-európai államok fizetéseképtelenség előtt állanak”

A román kereskedelmi miniszter nagyfontosságú beszéde a stresi konferencián — Olaszország állásfoglalása

Megegyezés nélkül Európa nem tud fizetni

Stresából jelentik: A keleteurópai államok gazdasági talpraállítással foglalkozó bizottság ma délutáni ülésén Madgearu román kereskedelemügyi miniszter tartott nagy expozét. A miniszter kifejtette, hogy az agrár-államokban észlelhető válság egyik fő oka az árzuhanás, amely a mezőgazdasági termékekben tapasztalható. Ezt fokozza az állandó pánikhangulat és az a körülmény, hogy az ipari államok elzárkóznak a keleteurópai államok agrártermékei elől. A preferenciák nyújtása magában nem elegendő, ennek általános jellegűnek kell lenni.

A konferencia egyik legfontosabb feladata, hogy a mezőgazdaság termékei részére igazságos és normális árakat teremtsen. Amerikáról beszélve, kijelentette, hogy az Egyesült-

Államoknak meg kell gondolnia azt, hogy európai megegyezés nélkül az óvilág államai képtelének adósságaikat leróni. Különös fontosságot tulajdonít a pénzügyi és valutáris kérdéseknek és azt a nézetet vallja, hogy az európai államoknak le kell szögezniök: stabilizációt akarnak, vagy pedig ennek ellenkezőjét.

Utalt arra, hogy a délkelet-európai államok fizetéseképtelenség előtt állanak és élénk színekkel vázolta azt a veszélyt, amit ez a fizetéseképtelenség jelentene. Madgearu után Firlinger cseh, majd pedig De Michelis olasz delegátus beszélt, aki kijelentette, hogy Olaszország el van tökéltve arra, hogy hi maradjon a legtöbb kedvezmény és a kétoldalú szerződés politikájához. Így tehát Olaszország delegátusa a preferenciális rendszer ellen foglalt állást.

Megérkeztek Aradra a magyar-országi zarándokok

Ünnepélyes fogadtatás -- Közel 20 ezer magyar-országi zarándokot várnak Máriaradnára -- A határállomások pénzváltói súlyosan megkárosították a vonattal érkező bucsusokat

Nagy eseménye volt ma Arad katolikus magyarságának, olyan esemény, amely tizenöt év óta nem fordult elő. Közel száz tagból álló fáradt zarándokcsapat érkezett meg nyolc óta tájban a Mosóczy-telepi templom elé. Porosak, elcsigázottak voltak a hosszú gyalogutótól, amit megtettek, azonban szemükben öröm ragyogott, hiszen a legtöbben jóbarátaikat, rokonaikat ölelhették magukhoz, akiket talán másfél évtizede nem láttak, úgy, hogy már arcvonásaik is elmosódtak emlékezetükben... A battonyai zarándokok csoportja érkezett meg Aradra, hogy holnap reggel, miután kipihenték fáradaimaikat, felfrissülve folytathassák útjukat a rég nem látott kegyhely, Máriaradna felé.

Beszámoltunk arról, hogy a román kormány az idén először az imperiumváltás óta engedélyezte, hogy a magyarországi zarándokok határátlépési igazolvánnyal, utlevél és vízum nélkül vehetnek részt a Kisboldogasszony napja alkalmából rendezendő szokásos nagy bucsuünnepségeken. Ma érkezett meg az első nagyobb zarándokcsapat Aradra, hogy itt csatlakozzanak a Mosóczy-telepi katolikus hívek csoportjához, akikkel együtt holnap reggel, a hat órai mise után indulnak Máriaradnára. A magyarországi zarándokok érkezésének híre nagy érdeklődést keltett katolikus körökben és Aradról, a belvárosból is csoportosan mentek ki délután a Mosóczy-telepre, hogy láthassák az érkező magyarországi bucsusokat.

A Mosóczy-telepi katolikus hívek *Iványi Kázmér* hittanár vezetésével ünnepélyes körmenetben mentek ki a hidig, ahol fogadták a battonyai zarándokcsapatot, majd velük együtt jöttek vissza a Mosóczy-telepi templomba. Itt *Iványi Kázmér* szeretetteljes szavakkal üdvözölte a battonyai zarándokokat, majd litánia következett, amely után áldást kapva, tértek pihenőre úgy a vendégek, mint a Mosóczy-telepi hívek, akik boldogan fogadták otthonukba magyarországi katolikus testvéreiket. A közel száz zarándok nagy része a Mosóczy-telepen helyezkedett el erre az éjszakára, míg néhányan, akiknek a belvárosban rokonaik, vagy jóbarátaik voltak, bejöttek Aradra, hogy itt töltsék az éjszakát.

Fáklyás körmenet Radnán

Holnap reggel *Iványi Kázmér* vezetésével ugyancsak körmenetben kísérik el a Mosóczy-telepi hívek a zarándokokat a község határáig, majd egy részük visszatér, a többiek pedig a battonyaiakkal együtt Máriaradnára mennek. A radnai bucsuünnepségek kiemelkedő része a fáklyás-körmenet lesz, amely után szentbeszédet hallgatnak a zarándokok. A Mosóczy-telepi bucsusok a battonyaiakkal együtt pénteken este térnek vissza és egy éjszakára ismét vendégszerető otthonukba fogadják a magyarországi híveket, akik szombaton reggel ugyan csak gyalog folytatják útjukat hazafelé.

Vasárnap egyébként a hegyaljai villamosvasut szállítja Radnára az aradi zarándokokat, akik a 11-iki befejező ünnepségeken akarnak részt venni. Külön gyermekzarándoklat is indul vasárnap reggel villamoson Máriaradnára: az aradi és Mosóczy-telepi Szivgárda tagjai, akiket *Iványi Kázmér* hittanár vezet. Az ünnepségeken részt vesz dr. *Pacha Agoston* püspök, aki csütörtökön érkezik meg Máriaradnára. Tekintve, hogy a battonyaiakon kívül — akik az első fecskék voltak — eddig Szolnok, Makó, Elek községek jelentették be Magyarországról részvételüket a bucsuünnepségek rendezőségének, azonban minden bizonnyal még számos községből érkeznek zarándokok s így *husz ezerre menő tömeg impozáns részvételére van kilátás*. Kisebb csoportok ugyanis már a szombati és vasárnapi bucsuünnepségekre érkeztek, amelyre a Bánság német községeinek hívei vonultak fel tekintélyes számban. Tizenkét ezer hívő vett részt a vasárnapi bucsun, ezek közül nyolcezer járult a szentáldozáshoz.

Radnai tudósítónk megdöbbentő visszaélésekről ad hírt a magyarországi zarándokok megérkezésével kapcsolatban. A magyarországi zarándokok megbotránkozva ujságolták, hogy a határállomások pénzváltói visszaélve azzal, hogy a vonattal érkező zarándokoknak Máriaradnára a vonatot nem volt szabad elhagyniok, tiz lejt adtak csupán egy pengőért s így súlyosan megkárosították a szorult helyzetben levő magyarországiakat.

Guardian *Thimoteus*, a radnai kolostor házfőnöke tekintettel arra, hogy a 8-iki és 11-iki nagy ünnepségekre tömegesen érkeznek magyarországi zarándokok, azonnal érintkezésbe lépett Draja Ion radnai képviselővel, aki tudvalevőleg megszerezte a belügyminisztériumban a magyar zarándokok beutazásának engedélyét. A képviselő az éjjel leutazott Bucurestibe, hogy közbenjárjon annak érdekében, hogy utasítsák a határállomások vezetőit a visszaélések kiküszöbölésére. Védjék meg a magyarországi zarándokokat a pénzváltók zsarolásaitól és a vasuti jegy árát lehetőleg pengőben is fogadják el. Ezenkívül, hogy a radnai községében hivatalos pénzváltót állítsanak fel, amely a rendes napi árfolyamon váltsa be a zarándokok pénzét.

Súlyosan inzultálta Löbl János volt aradi földbirtokost Ráday Imre színész

Bonyodalma a kölcsönadott ezer pengő körül --- Löbl ideges válaszára Ráday az öklével az arcába ütött ellenfelének --- A Japán kávéház terraszán a közönség választotta szét a verekedőket

Érdekes botrány híre érkezett ma Budapestről és általános feltűnést keltett az aradi előkelő társaságok körében, ahol jól ismerik a botrány fő hőseit. Löbl János volt aradi birtokos, akit régebben finánciális kapcsolatok fűztek a budapesti *Magyar Hírlap* című napilaphoz, még évekkel ezelőtt véglegesen Budapestre költözött, ahol a *Magyar Színház* anyagi vezetését vette át. A vállalkozás azonban rosszul végződött, a várt anyagi siker elmaradt. Most pedig a színház vezetésének utójátékaként hangos botrány és verekedés folyt le a budapesti *Japán-kávéház* terraszán.

A verekedés előzményei a múlt évre nyulnak vissza, amikor *Kuti György* budapesti író sikkasztás címen bünvádi feljelentést tett *Juhl Marcel* dr., a Magyar Színház volt igazgatója ellen. A feljelentés szerint *Kuti* 1929-ben ezer pengőt adott kölcsön *Ráday Imre* színésznek és miután a pénzt nem kapta meg, beperelte *Rádayt*, majd letiltatta a Magyar Színházban levő fizetéséből az ezer pengőt. Az író szerint *Juhl* dr. levonta a pénzt, de nem adta oda neki. Több tárgyalást tartottak az ügyben, azonban döntés még nem történt. Ez ügyvel kapcsolatosan Löbl János súlyosan sértő kijelentéseket tett *Ráday* Imréről, így többek között azt mondotta, hogy *tettlegesen fog végezni vele*. Ez a kijelentés *Ráday* felesége, *Erdélyi Mici* színésznő fülebe jutott és azt nyomban megmondotta férjének. A színészt, aki többször próbálta békésen elintézni a pereskedést, a legnagyobb mértékben meglepte Löbl János viselkedése és elhatározta, hogy magyarázatot kér.

Tegnap este *Ráday* feleségével a Japán-kávéház terraszának egyik asztalánál ült. Amikor meglátta, hogy egy másik asztalnál a közelben ül Löbl János, *Juhl* dr. és egy ujságíró társaságában, elhatározta, hogy nyomban magyarázatot kér a sértő kijelentésért. Odament az asztalhoz és arra kérte Löblt, hogy vonuljon félre vele néhány percre, mert beszélni akar vele. Löbl erre ideges hangon kiáltott rá:

— *Önnel nincs beszélni valóm!*

Rádayt erre elfogta az indulat és hatalmas

Öngyilkossági járvány Temesváron

Négy öngyilkosság két nap alatt — Három öngyilkos meghalt

Temesvárról jelentik: Temesváron az utóbbi 48 óra alatt nem kevesebb, mint négy öngyilkosság történt, amely közül három halállal végződött. Az első öngyilkosságot tegnap este fedezték fel a gyárvárosi temetőben, ahol a látogatók eszméletlen állapotban találtak *Ardelean György* nevű, munkáskülsejű férfit, aki nemrég szökött meg a rendőrségről, ahol baromfi lopásokért állították elő. Kórházba szállítása után megállapítást nyert, hogy nagy mennyiségű marószódával mérgezte meg magát. A szerencsétlen ember pár órával később a kórházban kiszenvedett.

A második öngyilkosságot ugyancsak a gyárvárosi temetőben fedezték fel. Az áldozat *Krajován Péter* 29 éves nyomorék vasuti hordár volt, aki szerelmi bánatában revolverrel felbelötte magát és azonnal meghalt. A harmadik életunt *Serban Izsák* 58 éves munkás, aki a *Begába* ugrott és a vízbefulladt. *Serban Izsák* a Gyapjuipar alkalmazottja volt éveken keresztül, néhány hónap előtt azonban elbocsájtották és azóta nagy nyomorban tengette életét feleségével együtt. Eddig már négy ízben követett el öngyilkosságot, mindannyiszor azonban idejében észrevették végzetes tettét és így sikerült az életnek megmenteni. A negyedik öngyilkos *Weiszberger Sándor* 28 éves ujszabafalui lakatos, aki ismeretlen mérget vett be. A mentők a kórházba szállították.

Ökölcsapást mért Löbl János arcára. Nagy botrány tört erre ki, a vendégek felugráltak helyükről és a verekedők asztalához siettek. *Juhl* dr. ekkor hátulról megtámadta *Rádayt*, mire a művész mindkét kezével ütlegelte, hol az egyiket, hol a másikat. Az odasiető közönség választotta el a verekedőket. Budapesten nagy feltűnést keltett a botrány, amelynek valószínűleg még lovagias folytatása is lesz.

Kaszala Károly tragédiájának okát nem sikerült pontosan megállapítani

Budapestről jelentik: A Magyar Légügyi hivatal ma hivatalos jelentést adott ki *Kaszala Károly* tragédiájáról, valamint a halálos katasztrófa okairól. A hivatalos jelentés megállapítja, hogy a magassági kormány huzalai és merevítő kábelelei sértetlenek. A katasztrófát a röpcedulák sem idézheték elő, mert súlyuk még sem közelítette azt a súlyt, amelyet a gép magával vihetett volna. A katasztrófa sebességvesztés, vagy véletlen pillanatnyi vezetési hiba következtében történt. Nem lehetetlen az sem, hogy a déli hőség következtében olyan meleg levegő áramlás következett be, amelyre a pilóta nem lehetett felkészülve.

CORSO-MOZGO mai műsora! CORSUN!

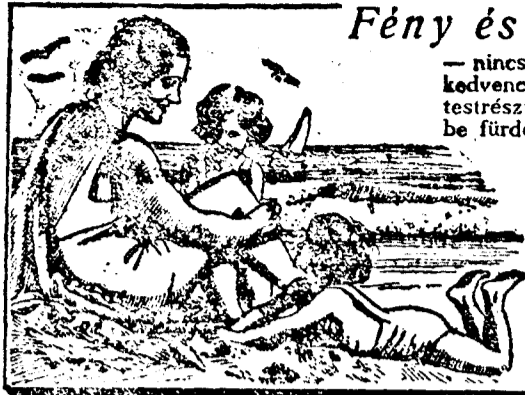
12 tagu világhírű KÖZÁKKÓRUS és balalajkazenekar, szolisták, táncosok személyes fellépte! Utána:

Cohen és Kelly Afrikában!

A két legnépszerűbb komikus, Afrika őserdeiben vadállatok és vad törzsek között készült filmje, humoros, szórakoztató keretben.

Előadások kezdete pontosan 5 $\frac{1}{2}$, 7 $\frac{1}{2}$, és 9 $\frac{1}{2}$ órakor

Holnap premier: **Kómszolgálat!** UFA-mestermű! **Brigitte Heim, Willy Fritsch.**

Fény és levegő, homok és víz

— nincsen ennél szebb és jobb gyermekei részére. Óvja meg azonban kedvenceinek gyöngéd bőrét a fájdalmat okozó napégetéstől. Minden testrészt, amely ki van téve a napfény és levegő hatásának, dörzsöljén be fürdés előtt alaposan

NIVEA - CREMÉ-vel,
vagy **NIVEA - OLAJ**-jal

A Nivea-Crème és Nivea-Olej csökkentik a napsugarak káros hatását, másrészt viszont elősegítik és gyorsítják a bőr megbarnulását. Már meglévő bőrirritációnál kellemesen hűsítnek és elősegítik a gyógyulási folyamatot. Sohasem szabad nedves testtel napfürdőt venni!

NIVEA-CRÈME LEI 16,00—72,00 / NIVEA-OLAJ LEI 55,00 és 85,00
BEIERSDORF & CO. S. A. R., Braşov, Strada Iuliu Maniu 39

Megnyuzta a nőt, aki szerelmével üldözte

Elfogták a páratlan bestialitással elkövetett gyilkosság tettesét — Kővel agyonverte áldozatát, azután megnyuzta, hogy fel ne ismerjék

Debrecenből jelentik: Az utóbbi idők egyik legbestialisabb gyilkosságának, a mikepércsi bűnténynek a tettesét ma sikerült elfogni. Mint már jelentettük, a gyilkosságot egy Cseh Ferenc nevű, Debrecenből kitiltott román katona szökevény követte el. Cseh Ferencet Nagyléltán fogták el, ahol álmában lepték meg a csendőrök. A megriadt bűnös először ellenállást tanúsított, végül azonban mégis engednie kellett a karhatalomnak, amelynek képviselői megbí-

lincselve szállították a legközelebbi csendőr-őrsre. A gyilkos először tagadta tettét, majd amikor bevették a debreceni rendőrségre, ott beismerő vallomást tett és elmondotta, hogy ő gyilkolta meg a szakácsnőt, akit azért nyuzott meg, nehogy felismerjék. Cseh Ferenc elmondotta azt is, hogy az áldozatot egy kővel ütötte agyon és fejét egy késsel vágta le. A gyilkosságot azzal magyarázza, hogy a szakácsnő állandóan szerelmével üldözte és többször bántalmazta is.

Izgalmas aradi rablótámadás tettesét három hónapra ítélte az aradi törvényszék

Orvosi vélemény szerint a tettes súlyos beteg és beszámíthatatlan — Az orvosszakértők véleménye

Vakmerő rablótámadást követett el ez év tavaszán Crist Imre özv. Huri Ferencné 72 éves uriaszony ellen. Crist Imre albérlésben lakott a matrónánál és egy tavaszi nap délelőttjén azzal kereste fel szobájában, hogy adjon neki pénzt kölcsön. A matróna felszólította, hogy a hátralékos lakbér összegét fizesse meg, mire Crist Imre rávetette magát özv. Huri Ferencnére, letépette a földre és fojtogatni kezdte. A megtámadott idős uriaszony kétségbeesetten kiáltott segítségért és az elősiető szomszédok mentették ki szorongatott helyzetéből. Crist Imrét átadták a közben előhívott rendőrnek, aki előállította a rendőrprefektúrára, ahol kihallgatása után letartóztatásba helyezték.

Az aradi törvényszék ma tartotta meg ügyében a főtárgyalást, amelyen elsőnek dr. Goldberger aradi orvost hallgatta ki a törvényszék, aki a támadás megtörténte előtt huzamosabb ideig orvosi kezelésben részesítette Crist Imrét. Goldberger dr. tanuvallomásában előadta, hogy a fiatal, 18 éves fiu súlyos betegségben szenved, aki hónapokon keresztül állott kezelése alatt. Csak folytonos injekciók alkalmazásával sikerült valamennyire meggátolni a romboló betegséget, tetteiért azonban Crist

A budapesti favoritokkal kerültek szembe az aradi játékosok a síófoki bridge-versenyen

Fényes Lóránt és Mihalik Gyula levele az Aradi Közlönyhöz

Ma levél érkezett az Aradi Közlöny szerkesztőségébe a síófoki nemzetközi bridge-verseny aradi résztvevőitől, Fényes Lóránt és Mihalik Gyulától, akik — mint ismeretes — az elődöntőben már kiestek a küzdelemből. Az aradi játékosok elmondják, hogy már az első játékoknál a budapesti favoritokkal, Ferenci-Keéri Szántóval kerültek össze és ennek volt tulajdonítható kiesésük.

A síófoki jelentések egyébként már a nemzetközi páros verseny végeredményéről is beszámolnak. A verseny győztese a budapesti Décsi-Kovács-pár lett. Érdekes, hogy a Nagyváradról indult Leipnik-dr. Fleischer-pár negyedik helyre került és így jóval szebb eredményt vivott ki, mint Arad.

nem vonható felelősségre, mert beszámíthatatlan.

Özv. Huri Ferencné a támadás történetét mondotta el a kihallgatott többi tanuk pedig azt adták elő, hogy a matróna segélykiáltásaira lettek figyelmesek, akit már akkor a földre teperve találtak, amidőn a szobába behatoltak és sikerült őt kimenteni a szinte dühödten támadó Crist kezei közül.

Kihallgatta a törvényszék Ionescu dr. törvényszéki orvost is, aki megvizsgálta Crist Imrét a fogházban s aki ugyanazt a szimptomát állapította meg rajta, mint Goldberger dr.

Az aradi törvényszék rövid tanácskozás után három hónapi fogházra ítélte el Crist Imrét, amelyet a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett és elrendelte szabadlábra helyezését.

Általános részvét mellett temették el az öngyilkos Ciorogaru Titust

Általános részvét mellett kísérték ma délután utolsó útjára a szerencsétlen véget ért, általános szimpátiának örvendő Ciorogaru Titust. Mint mai számunkban jelentettük, az alig huszonkilenc éves magántisztviselő vasárnap este féltíz órakor, sógorának Turic Caius görög keleti esperesnek a lakásán, nővére szemeláttára Browning-revolverrel szíven lötte magát. Ciorogaru Titus haláláról táviratlag értesítették Sepsiszentgyörgyön tartózkodó két kapitány bátyját Ciorogaru Romulust és Ciorogaru Sabint, akik örnagyi vizsgára utaztak Sepsiszentgyörgyre. Mindketten félbeszakították vizsgáikat és ma megérkeztek Aradra. A két edzett katona megrendüléssel fogadta a gyászhirot és mindkettőjüket mélyen lesújtotta öccsük tragikus halála. Turic Caiusné, aki az öngyilkosság szemtanúja volt, még ma is ideglázban fekszik és a mai napon ismételtén elvesztette eszméletét.

Ciorogaru Titus temetésén a gyászszertartást Codreanu esperes celebrálta. A fiatal tisztviselőt az alsó temetőben helyezték örök nyugalomra és a gyászmenet az öngyilkos utolsó kívánsága szerint a katonazenekar hangjaira vonult ki a sírkertbe. A temetésen többszázan jelentek meg, köztük nemcsak Ciorogaru Titus barátai, hanem katona-bátyjainak tisztársai is,

A részvételek és táviratok tömege

az elhunyt nagydoroghi Stauber József családjához

Arad kulturális egyesületeinek részvételei

Nagydoroghi Stauber József két nap óta a csendes családi kriptá lakója már és még mindig hatalmas számban érkeznek mindenfelől a részvételek és táviratok. A mai napon a következők részvétnyilvánítását érkezett egyrészt a süjtött családhoz, másrészt az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez:

Özv. báró Bánhidya Antalné (Budapest), Sényi Miklós (Budapest), dr. Stauber Hugó (Mágocs), Stodolni Dezső (Soroksár), Enyingi Wertheim Pál (Székesfehérvár), dr. Frey Ernő és családja (Budapest), nyiregyházi dr. Gara János és neje (Budapest), dr. Tuszkay Ödön (Marienbad), dr. Hübsch Ignác (Pozsony), Salgó István (Bologna), Herzka Ármán és gróf Sighi-család (Portorres, Olaszország), dr. Geizer Pál (Debrecen), Domán Sándor (Karlsbad), Sebes Károly és neje (Battonya), Diósi Sándor és neje (Várad), dr. Tolnai János (Bucuresti), Csukay László (Simánd), Vermes Jenő (Bucuresti), Reiter Erzsé (Budapest), özv. Brüll Oszkárné, Brüll Kató (Debrecen), Stern Józsefné (Debrecen), Bucuresti Magyar Királyi Követség — Fülöp Pál (Bucuresti), dr. Stauber Endre (Dunaföldvár), Kemény György (Bucuresti), Constantin N. Dimitrescu és családja (Cluj), ifj. Szana Zsigmondné (Temesvár), György Árpád (Temesvár), özv. báró Bohus Lajosné (Világos), dr. Margocsy és neje (Kisjenő), Hoffmann Géza (Borosjenő), özv. Antal Zsigmondné (Apatin), Abraham Hergó (Apatin), Schmidt Elek és neje (Kisjenő), dr. Olasz Lajos és családja (Kisjenő), Aradi Korcsolyázó Egylet, Aradi Izr. Jótékony Nőegylet, dr. Anghel István, Asszán János, Anhaltzer Ignác és neje, Arad Szegényház, dr. Antal György és neje, özv. Braun Gusztávné, Aranka, Braun Lenke, Blaschka Béla, Békefi Pál és neje, dr. Cotioiu Romul, dr. Czettel Lajos és neje, dr. Dante Oherman, Wj. dr. Demian Aurel, Diamant József, Domán Sándor és neje, Domán János, Deutsch Károly, D. Micsi, Embey Iván, Frigyes Sándor és neje, Fischer Mária, Földes Endre, dr. Grünstein Bernát és neje, Oljick Nándor, Heim Mancsi, özv. Heinrich Sándorné, Hatschek Artur, dr. Juhász Géza, Joanovits György, Joanovits Emil, Kell Rezső és neje, Komis Zsigmond és neje, dr. Kele Sándor, Kenderessy László, dr. Korányi Barna, özv. Klein Lipótné, Kotzander Ignác és neje, Kele Mária, Kovács Miksa és neje, Lux Gladys, Lukács Rózsa, Lusztig és Berger, Laczay Endre, dr. Lukács Jenő és családja, Marzso Iván, özv. Magyary Vilmosné, Moskovitz József és neje, Meer Imre, Meisl és Adler, Mitache A. Adám, Neumann Hermann és neje, Ordeit László, dr. Petrutu Justin és neje, Paszternák Márton és neje, Ransburg Miklós, dr. Sárkány Ferenc, dr. Seidner Frigyesné, Schwartz Adolf, Schwartz Dezső, Szöllösi István, dr. Szuchy Pál, özv. dr. Visky Pálné, Weissenburger Ferdinánd, dr. Ungár Imre és neje, özv. dr. Vajda Istvánné, Vajda Olga.

Az összes aradi magyar kulturális intézmények sorban fejezik ki részvétüket azért a veszteségért, amely nemcsak a családot és az „Aradi Közlöny”-t, hanem a magyar kulturális mozgalmakat érte. A mai napon a Magyar Párt közművelődési szakosztálya és a „Liszt Ferenc” zenekari egyesület fejezte ki mély megrendülését az alábbi levelekben:

„Nagyságos özv. nagydoroghi Stauber Józsefné urasszonynak, Arad. Felejthetetlen férjének korai halála, amely oly váratlanul jött, nagy vesztesége a magyar közművelődésnek és ez a szomorú esemény szakosztályunkat is mélyen megrendítette és fájdalommal töltötte el. Működésünk alatt mindenkor éreztük az elhunyt legmesszebbmenő megértését és támogatását és ez emléket szakosztályunkban felethetlenné teszi! — Irja többek között a Magyar Párt közművelődési szakosztálya.

A Liszt Ferenc zenekari egyesület levele a következő:

„Szeretett férjének váratlan halála mély fájdalommal töltött el bennünket, mert benne a kisebbségi magyar kultúra egyik pótolhatatlan és áldozatkész harcosát veszítettük el! „Liszt Ferenc” zenekari egyesület: Dr. Szelle Károly, elnök.

Halomban fekszenek az asztalon a levelek, sürgönyök, a meghatott szívek, megrendült lelkek hű kifejezői... egy nagy, együttérző társadalom helyezi hódolatát nagydoroghi Stauber József kriptája elé.

Izgalom és bizonytalanság a tanév megkezdése előtt az aradi iskolákban

Horribilis összegekbe kerül az iskoláztatás — Bizonytalanság a tankönyvek körül — A Katolikus Gimnáziumban emelkedett a növendékek létszáma — Megszűnik a Kereskedelmi internátusa — A szülők nem tudnak tandíjat fizetni

Fischer Aladár és Suciu Vazul igazgatók nyilatkozata

Szeptember, a tanév kezdetének hónapja. 1932-ben talán több gondot jelent diáknak, szülőknek, mint az előző évek szeptemberei, amikor végeredményben talán nem is az volt a fontos, hogy mennyibe kerül a beiratás, a tandíj, az iskolakönyv, hanem az, hogy a Pubika és a Médi egy osztállyal előbbre jutott. Az *idei szeptembert az a bizonytalanság jellemzi, mely egyébként különös sajátja Románia egész iskolai rendszerének, az a bizonytalanság, amelynek következtében mindig ott lebeg a tanuló fölött a kérdés, lesz-e érettségi, vagy nem lesz, megmarad-e hét osztályosnak a gimnázium, vagy sem (mint ahogy az új kormány közoktatásügyi miniszteriuma már el is határozta a gimnázium nyolcadik osztályának visszaállítását), megmaradnak-e a tavalyi könyvek, vagy sem és főleg mennyibe kerülnek ezek a könyvek és mennyi lesz a tandíj?*

Létszámemelkedés

a katolikus főgimnáziumban

A beiratkozások megkezdésének hatását a könyvkereskedésekben még nem lehet érezni. Több könyv- és írószerkereskedőtől nyert értesülésünk szerint ezt annak lehet beáradni, hogy még mindig nem történt végleges döntés arról, hogy milyen tankönyveket használnak ebben az esztendőben a diákok.

A tanintézetekben már szorgalmasan folynak a beiratások, a folyósókat ellepik a gyermekek, akik izgatottan tárgyalják egyrészt a most lezajló pótvizsgák eredményeit, valamint a beiratások eseményeit. A Római Katolikus Főgimnáziumban alkalmunk volt beszélgetést folytatni Fischer Aladár igazgatóval, aki a következőket mondotta:

— A gimnázium első osztályában már be is telt a létszám. A javító vizsgák most folynak és ezért még nem tudjuk pontosan megállapítani, hogy hány növendék lesz az intézetnek. A beiratások eddigi eredménye szerint a növendékek létszámában husz százalék emelkedés mutatkozik. Intézetünkben a tankönyvek ebben az évben ugyanazok maradnak, mint amelyek a múlt évben használtunk, a tandíj pedig háromezer lej lesz.

A Moise Nicoara liceumban eddig háromszáz tanuló iratkozott be és összesen 400—450 tanulóra számíthatunk. A liceum ötödik osztályában még nem kezdődtek el a beiratkozások, mivel a közoktatásügyi miniszterium intézkedése szerint az ötödik osztályba jövő diákoknak előbb felvételi vizsgát kell tenniük. Ezek a vizsgák e hó 11-én kezdődnek. A tandíj ebben az intézetben 2200 lej egy évre, amelyből a beiratás alkalmával legalább 1600 lejt ki kell fizetni. Ha figyelembe vesszük, hogy még egy kisdiáknak a könyvei és írószerei is körülbelül 800—1000 lejbe kerülnek, akkor fogalmat alkotunk magunknak arról, hogy milyen gondot jelent ma a szülőknek gyermekeik iskoláztatása.

A kereskedelmi iskola új tanéve

A Felsőkereskedelmi Fiúiskolában Suciu Vazul igazgató a következőket jelentette ki:

— A kereskedelmi iskola első osztályába olyan diákokat veszünk fel, akik a középiskola negyedik osztályát, vagy pedig (még a régi törvény intézkedéséhez híven) annak harmadik osztályát végezték. Tekintettel arra, hogy párhuzamos osztályok ebben az évben már csak a harmadik és negyedik osztályban lesznek, a többi osztályok rendkívül népesek lesznek. Az

aradi kereskedelmi iskola egyébként eddig is vezetett a növendékek számában az ország többi kereskedelmi iskolái között. A beiratkozások folyamatban vannak és hogy a vidéki diákoknak ne kelljen még az év megkezdése előtt Aradon költségbe verniük magukat, a beiratkozások végső terminusát az iskola év kezdetének napjában, szeptember 15-én állapítottuk meg. Már említettem, hogy

az idén az osztályok szokatlannul népesek lesznek

és ezért úgy döntöttünk, hogy az első osztályt kivéve, a többi osztályokba csak olyan növendékeket veszünk fel, akik az előző évben is hozzánk jártak. A tankönyvek valószínűleg a régiéi lesznek, a tandíjat pedig még nem állapítottuk meg és ezért úgy döntöttünk, hogy egyelőre a tavalyi tandíjat, az 1900 lejt alkalmazzuk. Abban az esetben, ha az állam — a már szóba került tervek szerint — részt vállal a párhuzamos osztályok eltartásában, akkor a tandíjat csökkenteni fogjuk.

Arra a válságra, amelyben a szülők szenvednek élénk világít rá a kereskedelmi iskola igazgatóságának az az elhatározása, hogy az intézet internátusát, amely hosszú évek során át közmegelegedésre működött, megszüntetik. A vidéki diákok szülei még a minimális ezer lejt sem tudják fizetni havonta, amennyiben a diákok ellátása kerül és ezért meg kell szüntetni az internátust. *A szülők az internátusnak még a múlt évekről 160 ezer lejjel tartoznak.* Érdekes megemlíteni, hogy az iskolánál számos jönevű polgári család jelentkezett azzal az ajánlattal, hogy diákokat vállal teljes ellátásra.

A Iosif Vulcan-gimnáziumban Vitéz Mihály igazgató szolgált felvilágosítással. A pótvizsgák itt már véget is értek és hetvenhárom diák közül összesen csak hat bukott meg. A törvény értelmében egy osztályban csak ötven tanuló foglalhat helyet, míg a Iosif Vulcan-gimnázium két első párhuzamos osztályába már

eddig is 108-an jelentkeztek. Azokat a diákokat, akik a százas létszámon felül vannak, más iskolában fogják elhelyezni.

A tankönyvek ebben az iskolában már végérvényesen a tavalyiak maradnak.

A múlt évben itt még csak három osztály működött, de az új törvény értelmében az idén már felállítják a negyedik osztályt is. A Iosif Vulcan-gimnázium magyar szekciójának növendékei ugyanazokat a tankönyveket használják, mint amelyek a katolikus gimnáziumban érvényesek. A tandíj itt 1200 lej. Azok, akik a Iosif Vulcan-gimnáziumban végeznek, a Moise Nicoara ötödik, vagy a felső kereskedelmi első osztályában folytathatják tanulmányaikat.

A Ghilba Birta leányliceumban tegnap volt az igazgatóválasztás és itt az intézet tizennyolc tanárnője egyhangulag a liceum három évén át delegált igazgatónőjét, *Bucurescu Flori* cat választotta az intézet vezetőjévé. A tandíj itt 2000 lejt tesz ki, ehhez járul még 200 lej különböző költség. Ebben az évben itt ugyanazokat a könyveket használják, mint az elmúlt esztendőben. A kereskedelmi leányiskolában az intézet igazgatónője, *Neferu kapitány* felesége, *Neferu Lucia* szorgos buzgalommal intézi a beiratások ügyét. A növendékek szülei egyébként a legnagyobb nehézséggel fizetik ki a tandíjakat és a múlt évről is még tekintélyes tandíjhátralékok vannak. A tanulók számának csökkenésére jellemző, hogy a negyedik osztályban még az idén is 53-an vannak, a múlt évben az I. osztályban 26-an voltak, míg most az első osztályba beiratkozottak száma alig haladja meg a tizenötöt. Régebben, arra való tekintettel, hogy ötvenen felül is jelentkeztek, felvételi vizsgát kellett tartani, most erről természetesen szó sincsen. A tankönyvekre vonatkozólag itt még nem történt döntés. Érdekes megemlíteni, hogy ebben az esztendőben a kereskedelmi leányiskola internátusa is megszűnik. A zárdában a növendékek száma körülbelül a tavalyinak felel meg.

Csökkentsék a tandíjakat!

A végső megállapítás valahogy csak az lehet, hogy a tandíjak, az iskoláztatás költségei sehogyan sincsenek arányban a mai időkkel és főleg a mai szülők zsebeivel és keresetével. „Non scolae, sed vitae discimus.” Nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk. Ezt az évezredek latin mondást most talán úgy lehetne megfordítani, hogy *az iskolának is tanulnia kell az élettől*, nem maradhat hermetikusan elzárva és főleg alkalmazkodnia kell azokhoz a viszonyokhoz, amelyek a mai élet szab meg. Ezt ott fenn Bucarestben, ahol az állami iskolák költségvetései felett döntenek, nemcsak ilyenkor szeptemberben, de már hónapokkal ezelőtt figyelembe kellene venni.

Érdekes bonyodalmak egy aradi orvos honoráriumára körül

Miért nem fizet Ficzay Aranka honoráriumot? — Elmeállapot felülvizsgálása ügyészségi felhívásra —

Rendkívül érdekes honorárium-per került ma tárgyalásra az aradi járásbírószágon, amelyet *Szedlák* Ödön dr. aradi ideggyógyász indított *Ficzay* Aranka ellen 5000 lej honorárium megfizetéséért. A keresetnek érdekes előzményei voltak. Mint említkeztes, *Bereczky* Károly és felesége között huzamosabb időn keresztül peres eljárás volt folyamatban, amelynek során az ügyészség elrendelte *Ficzay* Aranka elmeállapotának megvizsgálását is. Ebből a célból beutalták az aradi kórházba, ahol dr. *Bodea* János főorvos tartotta megfigyelés alatt. Az ügyészség később úgy döntött, hogy három aradi orvosból álló ellenőrző bizottság vizsgálja felül *Ficzay* Aranka elmeállapotát és ebből a célból dr. *Szedlák* Ödön ideggyógyászon kívül dr. *Hersch* Andor és dr. *Moldovan* György aradi orvosokat hívták föl a konziliumban való részvételre.

A felülvizsgálat megtörténte után, midőn *Ficzay* Aranka elhagyta a kórházat, *Hersch* Andor dr. és *Moldovan* György dr. orvosoknak

kifizette a honoráriumot, *Szedlák* Ödön dr.-nak azonban annak kiegyenlítését megtagadta. Az orvos, midőn látta, hogy felszólításai alapján tiszteletdíjat nem kap, pert indított.

A mai napon megtartott tárgyaláson a felperes orvos ügyvédje azzal érvelt, hogy *Szedlák* Ödön dr. az ügyészség felszólítására vett részt a konziliumban, *Ficzay* Aranka pedig kijelentette, hogy a tiszteletdíjat azért nem fizette ki, mert ő *Szedlák* Ödön dr.-t nem kérte föl arra, hogy megvizsgálásában részt vegyen. A bíróság erre a nemvárt fordulatra arra az álláspontra helyezkedett, hogy megkeresni az aradi ügyészséget, hivatalos minőségben delegálták-e *Szedlák* Ödön dr.-t *Ficzay* Aranka elmeállapotának felülvizsgálására kiküldött bizottságba és az erre vonatkozó hivatalos irás milyen szám alatt lett elküldve. Az ügyészségi választól teszi függővé a bíróság, hogy az orvosi honorárium követelését jogosnak tekinti-e. Az ügyben a legközelebbi tárgyalást november 11-én állapították meg.

HIREK

Egy percre...

A vasárnapi futballpálya zsufolásig megfellt sportrajongókkal, akik az izgalom lázában csillogó szemmel figyelték az ide-oda cikázó labdát és rövid kiáltásokkal biztatták a rohanó játékosokat. Javában folyt a délutáni mérkőzés az aradi AAC-pályán. És a mérkőzés közepette a legnagyobb izgalom idején egyszerre élesen hasított át a térségen a bíró füttye, amely megállást parancsolt a rohanó játéknak. Merev vigyázz-ban tisztelegtek a játékosok, s a bíró bejelentette, hogy az AAC-pályán egy perces gyászszünetet tartanak nagydoroghi Stauber József és Szathmáry István, volt aradi polgári iskolai igazgató és az AAC egykori vezető embere emlékezetére. A tribün közönsége néma tisztelettel emelkedett fel helyéről és egy percen át az áhitat csendjében, néma gyásszal adózott az elhunytak emlékének.

Egy percre megállott a játék... gyászolókká lettek az ellenfelek, a nézők... a részvét érzése suhant át a népes futballpályán... majd ismét felsüvített a bírói fütty és a mérkőzés folyt tovább.

És az egy perc néma kegyeletét hírül viték a mélyen sujtott családnak. S a hála forró érzése hullámozott át a megpróbáltatott sziveken azok iránt, akik e kegyeletteljes gesztussal dokumentálták gyászukat s mély együttérzésüket a gyászolókkal...

— IDŐPROGNÓZIS. Tovább melegedő, csendes és jobbára derült idő. Távolabbi kilátások: Egy-két napon belül nyugat felől borulás és eső.

CENTRAL MOZGÓ: DIRIGIBLE. A létező legizgalmasabb grandiozus repülőfilm, Ralph Graves, Fay Wray, Jack Holt.

SELECT MOZGÓ: MINDEN JÓ, HA A VÉGE JÓ. Énekes, zenés vígjáték, rendkívül ötletes rendezésben. Colleen Moore a főszerepben.

Előadások: 5. fél 8 és fél 10 órakor.

— Aradváros népesedési statisztikája az elmúlt hónapban igen érdekes adatokat tüntet fel. A legjellemzőbb a születéseknek és a halálozásoknak arányszáma, amelyből azt lehet megállapítani, hogy augusztus hónapban is meghaladták a halálesetek számai a születések arányszámát. Az elmúlt hónap folyamán Aradon egyszázkilenc haláleset történt, ezzel szemben csupán 101 születést jelentettek be. Igen valószínű, hogy ez az arányszám a szeptemberi hónapban a születések javára javulni fog.

— A személyi változások Arad megye közigazgatási karában még mindig nem nyertek befejezést a pécskai és halmágyi főszolgabírók bekövetkezett szolgálati cserékkel. Lázár Ágoston dr. megyei prefektus intézkedésére a minisztérium szolgálati érdekből dr. Rosu Vasile szentannai főbíró Tordamegyébe helyezte át, míg helyére a járási járás eddigi vezetőjét, Popa főszolgabíró neveztek ki, akinek beiktatása a közeli napokban fog bekövetkezni.

— Október elsejéig az olcsó tűzifát maradványban. A CFR vezérigazgatósága úgy intézkedett, hogy a tűzifára október elsejéig a Special 20 tarifát, vagyis az olcsóbb díjszabást alkalmazzák. Október elseje után már a Special 16 bis tarifa lép életbe.

— Kintüntetett magyar miniszterek. Budapestről jelentik: A kormányzó a miniszterelnök, előterjesztésére dr. vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminisztert és dr. Kenéz Béla kereskedelemügyi minisztert érdemeik elismeréséül az első osztályú magyar érdemkeresztel tüntette ki. A magas kitüntetésről szóló kéziratot a „Budapesti Közlöny” legfrissebb száma közli.

— A balkáni távirati irodák kongresszusa Bucarestben. Bucarestből jelentik: A balkáni távirati irodák kiküldöttel Bucarestben kongresszust tartanak a szorosabb együttműködés megvalósítására. A kongresszus a Rador székhelyében gyűl egybe.

— Venizelos diktátor akar lenni. Athénből jelentik: Görögországban szeptember 25-én tartják a választásokat, de már is javában forr a politikai boszorkánykonyha és a választási harcok erősen kiéleződtek. A két legerősebb párt vezetői, Venizelos és Tsaldaris agyonveréssel fenyegetik egymást. Venizelos kijelentette, hogyha veszíteni is fog a választásokon, akkor sem mond le, hanem diktatorikus alapon veszi majd át a hatalmat és tovább kormányoz, Tsaldaris viszont bejelentette követelését Zaimis köztársasági elnöknek: azt akarja, hogy hivatalnok-kormány alakuljon. Tsaldaris különben egy puccsot akar végrehajtani.

— Tüntetni akartak az aradi Magyar Otthon előtt a kommunisták. Az aradi rendőrségnek — mint jelentették — sikerült lelepleznie, hogy egy kommunisták társaság tegnapra „vörös napot” készített elő. Ennek a „vörös nap”-nak az lett volna a célja, hogy a kommunisták a Magyar Otthon Zrínyi-uccai épülete előtt tüntetést rendezzenek a magyarországi slatáriális itéletek ellen. A sziguranca tegnap husz egyént őrizetbe vett, akik közül ma tizenkilencet elbocsátottak, míg egy Simon József nevű egyént, akinél különböző terhelő iratokot találtak, átszállították az ügyészségre.

— Házasság. Hanzéros Honka és Prohászka László gépészmérnök szeptember 8-án déli 12 órakor tartják esküvőjüket a főtisztelendő Minorita-atyák templomában.

Szömörkény Magda

mozgásművészeti intézetét
folyó év október elsején megnyitja.

Tanul tornát, rhytmikát és művészi táncot felnőtteknek és gyermekeknek. Kisgyermekeknek külön módszer. Hivatalnokok részére olcsó esti tanfolyamok.

Beiratkozások Bul. Reg. Ferdinand 18 (Luther tér 1.) fidsz. szept. 15-től 10—12 és 3—5 között

— Letartóztatott betörők. Rövid nyomozás után az aradi rendőrségnek ma sikerült elfognia annak a betörésnek másik két tettesét is, amelyef vasárnap Németh Ádámné Str. Dorobántör alatt lévő lakásán követtek el. A betörés egyik tettesét, Braun Máriát még tegnap elfogták, míg ma kézrekerültek Braun Mária büntársai: Csapó János 21 éves, Str. Hipodromului 3. sz. alatt lakó asztalos és Trap Rozália személyében. Trap Rozáliát egyébként Magon Roza néven is ismerik. A rendőrség megállapította, hogy ugyancsak vasárnap mindhárman betörték Bugyi Béláné Str. Dorobántör 49. szám alatti lakására is, ahonnan szintén több ezer lej értékben vitték el különböző ruhaneműket. A volt Szabadság-téren posztoló rendőr ma felismerte Trap Rozáliát, akit előállított a rendőrségre, ahol elárulta büntársát, Csapó Jánost is.

— A mikalakai lakosoknak küldöttsége jelent meg ma Botioc Elek dr. polgármester-nél, akit arra kértek, hogy eszközöljön ki számukra ingyen vetőmagot. Aradváros vezetője kijelentette, hogy ez a kérdés a Mezőgazdasági Kamara hatáskörébe tartozik, forduljanak oda az érdekeltek kérelmükkel.

— Lezuhant a létráról egy munkás és halálra zúta magát. Isiből jelentik: Borzalmas szerencsétlenség ért ma délelőtt egy munkást a „Fundatia Ferdinand” egyesület székháza előtt. A szerencsétlenül járt munkás, Sarcu Gheorghe, egy hosszú létrán az épület negyedik emeletére ment fel, hogy ott a falon valami javítást eszközöljön. Amikor már egészen fent volt, a létra egyik foka hirtelen eldőlt és még mielőtt Sarcu Gheorghe megkapaszkodhatott volna, lezuhant a 25 méternyi magasságból. A járókelők közül többen fel akarták fogni, ez azonban nem sikerült és a munkás összeroncsolt testtel maradt az ucca kövezetén. A mentők a kórházba akarták szállítani, azonban utközben kiszenvedett.

— Katonaszóktató csempészt tettek ártalmatlanná a határőrök. Chisenevből jelentik: A sorocamegyei Vertingeni községbeli határőrség letartóztatta Ciolac Vazul hírhedt csempészt, amint két katonát és két nőt át akart szöktetni a Dnyeszteren. A két katonát, akik a 8. csendőrezrednél teljesítettek szolgálatot és onnan megszöktek, valamint a két nőt, szintén letartóztatásba helyezték. Ugyancsak ebben az időben a határőrség elfogott egy nagyobb csempészbándát is, amely különböző fűszerárakat csempésztett Romániából Ukrajnába. Valamennyiüket a chisenevi hadbíró elé állítják.

Közel kétszáz ezer lejt sikkasztott a pécskai járásbírósi jegyzője

Az elmúlt év májusában váratlanul rovincsolást tartottak a pécskai járásbírósi jegyzőre, amelyre alapot több feljelentés adott, amelyet a járásbírósi vezetőjéhez adtak be. A feljelentések adatai szerint a végrehajtást kérők közül nagyon sokan nem kapták meg az árverésen befolyt pénzüsségeket és midőn Cianadan György járásbírósi jegyzőnél érdeklődtek, aki a végrehajtási ügyeket is kezelte, rendszerint azt a felvilágosítást kapták, hogy az árverésen befolyt pénzüsséget még nem fizették be a járásbírósihoz. A felek egy ideig türelemmel vártak, midőn később látták, hogy minden követelésük hiábavaló, megtették a feljelentést Cianadan ellen. A vizsgálat azután megállapította, hogy az árveréseken befolyt pénzüsségekből a járásbírósi jegyző 196.000 lejt sikkasztott el.

A hiány megállapítása után letartóztatásba helyezték a pécskai járásbírósi jegyzőjét, akit az aradi ügyészség fogházába szállítottak be. Ügyében az aradi törvényszék Seracu-Sulutu-tanácsa ma tartotta meg a fő tárgyalást, amelyen Cianadan védője orvosi bizonyítványt terjesztett be, hogy a törvényszéki jegyző nem beszámítható. Cianadan vallomásában előadta, hogy az összeget nem saját céljaira használta föl, hanem kifizette mindazoknak, akik nála pénz átvételére jelentkeztek.

Kihallgatták Cianadan György feleségét is, aki igazolta, hogy férjétől apróbb részletekben mindössze 30.000 lejt kapott és így nem gondolt arra, hogy férje a pénzt árveréseken befolyt összegből vette el.

A törvényszék beigazoltnak vette Cianadan György bűnösségét és másfél évi fegyházbüntetésre ítélte, amelyből három és fél hónapot vett kitöltöttnek a vizsgálati fogsággal.

A Népszövetség pénzügyi szakértői a jövő héten befejezik tárgyalásaikat

A szakértők meglátogatták a Banca Nationala és több közintézményt

Bucurestiből jelentik: A szakértői tárgyalások a mai napon tovább folytatódtak. Vaida és Mironescu tanácskozással folytatták a Népszövetség pénzügyi szakértőivel, akik a tárgyalások után a Banca Nationala és több más közintézményt látogattak meg. A tárgyalások egyébként kielégítően haladnak és azt hiszik, hogy csütörtökig kialakul a végleges szakvélemény. Ezután a probléma minisztertáncs elé kerül, amely véglegesen dönt és hirt szerint még ebben a parlamenti évben letárgyalják. A Lupta értesülése szerint a népszövetségi szakértők tárgyalásai már igen előrehaladtak és előreláthatólag egy héten belül befejeződnek.

— Felboncolják a titokzatos körülmények között elhunyt görögkatolikus püspök holttestét. Budapestről jelentik: Hétfőn a Szent János-kórházban titokzatos körülmények között elhunyt Novák István görög katolikus püspök ügyében vizsgálatot indítottak. A hatóságoknak az a véleménye, hogy a püspök erős méreggel megmérgezte magát. Novák István holttestét a bonctani intézetbe szállították, ahol az ügyészségi utasítás vétele után fel fogják boncolni.

— Adler Tibor előadása. Adler Tibor a genfi zsidó konferenciáról, ahol 25 állam 120 képviselővel vett részt, hazaérkezett. Adler Tibor ma este fél 10 órakor részletes beszámolót tart a zsidó elemi iskola dísztermében. A belépés díjtalan.

— Elhelyezik az aradi elmebetegeket. Megírta az Aradi Közlöny, hogy Aradváros főorvosi hivatala heteken át nem tudott más módon elhelyezni öt csendes elmebeteget, minthogy kiadta őket külvárosi lakosokhoz. Most végre credményre vezetett Cucu Vasul dr. városi főorvos akciója és az öt elmebeteget az egyik nagyvárosi kórházba szállították át, ahol sikerült számukra helyet biztosítani.

Vulpeanu, a gyilkos tánctanár bűnperében a Tábla elutasította a bizonyítás kiegészítését

Néhány tanu beidézését engedték meg és a tárgyalást bizonytalan időre elhalasztották

Emlékezetes még az a kegyetlen módon elkövetett gyilkosság, amely miatt *Vulpeanu* kolozsvári tánctanár a büntetőtörvényszék elé került. *Vulpeanu* bűnpere most került másodfokon a Tábla elé, amelynek tárgyalásán a védelem kérte a bizonyítási eljárás kiegészítését annak megállapítására, hogy *Vulpeanu* nem követte el a gyilkosságot, hanem a szerencsétlen diák véletlen baleset áldozata lett, annak a dulakodásnak következtében amely a tánctanár és a diák között az autóban lefolyt. A védelem ezt a boncolási jegyzőkönyv megállapításaiból is alá akarja támasztani, ezért *Minovici* dr. egyetemi tanár és *Kerbach* dr. kihallgatásának elrendelését kérte. Ezenkívül újabb fegyverszakértő kihallgatását is kérték, a Tábla azonban úgy az orvosok, mint a fegyverszakértők kihallgatására irányuló kérelmet elutasította. Csupán ahhoz járult hozzá, hogy néhány újabb tanut idézzenek be. A tárgyalást bizonytalan időre elhalasztották.

A „Kolping” legényegylet zászlószentelési ünnepélye Pankotán

Az ünnepségeket futballmérkőzés fejezte be

Pankotáról jelenti az *Aradi Közlöny* tudósítója: Vasárnap tartotta a pankotai kereskedő és iparos legényegylet tagavató és zászlószentelési ünnepélyét. Az ünnepély előtti napon este a legényegylet tagjai fáklyás menetben vonultak fel és szerenádot adtak a zászlóanyának dr. *Adelmann* Gézájának. Utána tisztelegtek *Buda* Simon jegyzőnél és *Buda* Simon bírónál. A tulajdonképpeni ünnepségek vasárnap reggel 9 órakor kezdődtek zenés tábori szentmisével. A misén történt a „Kolping”-fiúk áldozása és avatása. 12 órakor diszkozszerű volt a Kaiser-vendéglő nagytermében. A közgyűlést a Kolping-indulóval nyitották meg. A megnyitó beszédet dr. *Kienitz* Géza legényegyleti igazgató mondotta el, a következő szónok *Oswald* Pál, az országos Kolping-szövetségnek igazgatója volt, utána *Martzy* Mihály főgimnáziumi igazgató, a temesvári belvárosi r. kath. hitközség világi elnöke mondott nagyhatású beszédet. A beszédek elhangzása után sor került a zászlószentelésre, szegek beverésére. Kalapácsosleány volt *Schmidt* Gaby. Ezzel be is fejeződött az ünnepély délelőtti programja. Délután sportünnepségekkel folytatódott, a mikor is a „Sparta” törpe és a Jugendverein törpe mérkőzött egymással. A meccset az előbbi nyerte 2:1 arányban. A következő mérkőzés a Kolping—Jugendverein volt, amelynek eredménye 1:1 lett. A futball-mecseken kívül atlétikai számokat is bonyolítottak le. Este 10 órakor nagyszerűen sikerült táncmulatság zárta be a Kolping-legényegylet zászlóavatási ünnepélyét.

— **Kisiklott a párisi expressz.** Párisból jelentik: A párisi expressz Marseille közelében sűrűs következtében kisiklott. A borzalmas katasztrófa során egy vagon felborult és maga alá temette utasait. A szerencsétlenségről egyelőre bővebb jelentések hiányoznak és még csak annyi bizonyos, hogy a kisiklásnak számos súlyosan sebesült áldozata van. Marseillebeli segélyvonat sebet a szerencsétlenség színhelyére. A Páris—Marseille gyorsvonat kisiklása — mint a vizsgálat megállapította — olyan helyen történt, ahol a sineket javították. A javítás munkálataira azt az időt használták fel, ami két vonat áthaladása közt rendelkezésükre állott. Midőn a párisi gyorsvonat közeledett, a sineket gyorsan kicserélték, azonban arra már nem maradt idő, hogy megerősíthessék s így a gyorsvonat ráfutott a megerősítetlen sinekre. Ezenkívül — mint a mozdonyvezető vallomásából kiderült — a vörös jelzőtábla, amely ovatosságra figyelmeztette volna, nem volt elég messze felállítva, s emiatt már nem volt ideje a fékezésre. A katasztrófa nyolc súlyosan sebesült áldozata van, akiknek állapota rendkívül súlyos.

— **Az aradi árvízpótadó ügye.** Általános figyelem kíséri Aradváros vezetőségének intézkedéseit, amelyekkel az árvízpótadó életbeléptetésének ügyében Bucurestiben, minden illetékes fórumot megmozgat. A városvezetés ugyanis az őszi hónapok közeledtével nagy súlyt fektet arra, hogy mielőbb biztosíthassa azokat az anyagi forrásokat, amelyekre a törvény eddig is alkalmat nyújt a polgármesternek, illetve helyettesének, mert úgy a gátak megerősítését, mint az elpusztult aradi városrészek újjáépítését még a tél beállta előtt végre kívánják hajtani. *Botioc* Elek dr. értesülése szerint, a Kamara Arad megye árvízsegély-javaslatát már az elmúlt napon megszavazta a város javaslatával együtt: mindez ideig azonban erről sem a Hivatalos Lapban, sem a minisztérium részéről nem jelent meg semmi értesítés. Aradváros vezetője ma táviratot küldött Pop C. István kamarai elnöknek, mint Arad vezető képviselőjének, melyben arra kérte fel, hogy ebben az ügyben szíveskedjék interveniálni, egyben intézkedjék annak érdekében is, hogy a hivatalos fórumok döntéséről, minél előbb értesítsék Aradváros vezetőségét is, hogy az árvízpótadót még az őszi beállta előtt kivethessék.

— **Menetdíj-kedvezmény a hegyaljai vilamoson a folyó hó 8-iki radnai bucsuhoz.** A 8-iki radnai kisasszony-napi bucsura zárandoklók részére a hegyaljai vasút igazgatósága az oda- és visszautazásra kedvezményes félárú menetjegyeket bocsát ki, amelyek a kiutazásnál folyó hó 7-étől 8-án délig adatnak ki, a visszautazáshoz pedig 9-én délig érvényesek. Azon zárandokok, akik gyalog mennek ki Radnára, folyó hó 8-án déltől 9-én délig szintén félárú menetjegyet válthatnak a visszautazáshoz.

— **Dugulás és aranyeres bántalmak,** gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és derékfájás ellen a természetadta „**Ferenc József**” keserűviz, naponként többször bevéve, hathatós segítséget nyújt.

FILM KÖZLÖNY

Minden jó, ha a vége jó...

Romantikus filmtörténet premierje a Select-moziban

Irország festői, legendás partvidékén, egy ősi vadregényes kastély árnyékában él a kis Cathleen, mint az öreg dajka kis unokája. Cathleen nagyanyja csecsemőkorától nevelte, dajkálta a zsugori grófot, akitől csupán az öregasszony tud kikönyörögni valamit. Cathleen kijárja, hogy gyermekkori pajtása és szerelmese, akiben egy született zenei talentum ambíciói lobognak, a gróf pénzén kiutazhasson Amerikába, szerencsét próbálni... A kisleány fája szívvél gondol szerelmére, aki — bár hónapok mulnak el — egyetlen sort sem ír. A nagyanyó, amidőn látja, hogy Cathleen naphosszat sir, busul a hálátlannak hitt Rory után, kijárja a grófnál, hogy a kisleány is kap „minden jó, ha a vége jó!”

Cathleen Amerikában nagy családás éri... A világváros hatalmas, szédülő életcirkulációja szinte megbénítja s ráadásul még látnia kell, amidőn szerelme: Rory, — aki időközben revü-sztár lett — a színpadon csókolózik a primadonnával. Cathleen gyermekszíve nem tud különbséget tenni a komédia és valóság között s azonnal hazautazik. Otthon éppen felpakolva, utrakészen találja családját, hiszen megjött Rory valamennyi levele, amelyeket addig nem küldött el, míg jó hírt nem tudott írni. Természetesen minden rendbe jön, Cathleen és Rory egymáséi lesznek és — „minden jó, ha a vége jó!”

Érdekes irlandi népszokások, babonák egész gyűjteményét öleli fel ez a bájos, romantikus és kitűnően megrendezett, százszerű beszélfilm. A főszereplők ismert, sötét népszerű, kedvenc színészek: Colleen Moore, a némafilmek korában is sztárnak számított. Ő játsza Cathleen naiva-szerepét. Egyszerű játékmódorával és szép hangjával, nagy sikerre számíthat az aradi közönség előtt is. Partnere *Jammes* Hall, aki a „Hotel Imperial” férfi főszerepében feltűnő siker mellett debütált annak idején s azóta is egyik kedvenc bonvivánja a mozikközönségnek.

Lakásfosztogató álmérnök

Az aradi törvényszék három hónapi fogházra ítélte a vádlottat

Elegánsan öltözött, sportruhás fiatalember állott ma fegyveres fogházor kíséretében az aradi törvényszék *Seracu—Sulutiu*-tanácsa előtt. A vád, amely miatt már hónapok óta tartóztatásban van, az, hogy ellopta egy varrónőnek 2700 lejnyi megtakarított pénzét.

Ez év júniusában Zs. Aranka aradi varrónő megismerkedett *Moldovan—Grigor* nevű ifatalemberrel, aki a megismerkedés alkalmával mérnöknek mondta magát. Az ismerkedés következménye az lett, hogy *Moldovan* a varrónő lakására ment, aki azonban rövid együttlátások után a kora délelőtti órákban azzal távozott el hazulról, hogy rövid idő múlva visszatér, a fiatalember várja őt meg. A midőn Zs. Aranka ismét megjelent lakásában, meglepetéssel vette észre, hogy ismerőse eltávozott s *tárva-nyitva hagyta lakásának ajtaját.* Rosszat sejtve ment ruhaszekrényéhez, ahol pénzt tartotta s megállapította, hogy 2600 leje, amely százalékesből állott, eltűnt. Ugyancsak eltűnt az éjjeliszekrény fiókjába elhelyezett százalékos, valamint az asztalon hagyott ridiküljéből a tükör. Az asztal alatt egy darab papírost vett észre, amely a *képviselőházban kiállított és Moldovan Grigorie nevére szóló belépőjegy volt.* Ebből tudta meg ismerőseinek nevét s megtette ellene a bűnvádi feljelentést az aradi rendőrségen, amelynek részéről *Mona* detektív vezette be a nyomozást, akinek az ujaradi templom körül sikerült is letartóztatnia az állítólagos mérnököt, aki saját bevallása szerint az ujaradi állomásra igyekezett.

Kihallgatása alkalmával tagadta, mintha a varrónő pénzét ő vitte volna el, csupán annyit ismert be, hogy eltávozott a lakásból anélkül, hogy a leány visszatérését megvárta volna. Kihallgatása után az ügyészség is letartóztatásba helyezte és ügyét most tüzte ki főtárgyalásra az aradi törvényszék. A tárgyalás folyamán kihallgatták a károsult varrónőt, aki előadta az ismerkedés történetét, hangsúlyozta azonban, hogy állítólagos mérnök ismerősét nem vádolja a pénz eltulajdonításával.

Moldovan Grigorie vallomásában előadta, hogy beszercei illetőségű és a bucaresti-i polytechnikum hallgatója; aki Zs. Arankát megismerkedésük után lakására kísérte, azonban a pénzt nem vette el, sőt ő adott a varrónőnek. Kihallgatták ezenkívül *Pop* Elena tanut, aki előadta, hogy *Moldovan Grigorie* több napi lakbérrel tartozott, azonkívül kölcsönként pénz ellenében utazótáskáját is eizálogosította, amelyet az állítólagos lopás napján váltott ki.

A törvényszék a vallomásokból megállapította *Moldovan Grigorie* bűnösségét, ezért három hónapi fogházbüntetésre ítélte, amelyet azonban a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett. Az ítéletben *Gutunoiu* ügyész megnyugodott, *Moldovan* azonban felebbezést jelentett be.

Pénzhamisító bandát leplezett le a bucaresti-i rendőrség

Százezer lej értékű húsz- és tízezeseket hamisítottak

Bucurestiből jelentik: A bucaresti-i büntető hatóságok a mai nap folyamán leplezték egy pénzhamisító bandát, amely 20, 10 és 5 lejes pénzeket gyártott és hozott forgalomba. A rendőrség a nagyszerű leplezést egy feljelentés alapján tette meg. A tegnapi nap folyamán ugyanis bejelentették a központi rendőrség büntető osztályának, hogy a *Stefan cel Mare*-ucca 121. szám alatti házában, *Santa* Mihály lakásában pénzhamisító banda működik.

A hatóságok részéről ma délelőtt több detektív és rendőr ment ki a megjelölt házba, ahol valóban megtalálták a pénzhamisító gépet. A hatalmas apparátus a ház pincéjében volt elrejtve s mint megállapítást nyert, az utóbbi két három hónapban, mintegy 100 ezer lej értékű hamisított pénzt állítottak elő azzal. A detektívek *Santa* Mihályon kívül *Constantin* Ionescu és *Pana* Ionescu fivéreket is őrizetbe vették, akik szintén tagjai voltak a pénzhamisító bandának. A vizsgálat folyik.

SPORT KÖZLÖNY

A Nemzeti Bajnokság Románia futball-sportjának fejlődését hathatósan elősegíti

— ez Gudbród Pál véleménye — Az első nemzeti bajnoki meccs tanulságai
— Ujabb könnyebbitést akarnak kieszközölni —

Románia sportja az utóbbi években kétségen kívül hathatósan fejlődött és ezt a fejlődési folyamatot, amely egyre tart, a központ nagyszerű vezetésének köszönhetjük. Most legújabbán a Nemzeti Bajnokság van hivatva a román labdarugást izmosítani. A Nemzeti Bajnokság terve hónapokkal ezelőtt vetődött fel és amikor a tervezetet jobban áttanulmányoztuk, megállapítottuk, hogy egy racionális elgondolásról van szó, de azt hittük, hogy a terv keresztülvitele hónapokat vesz igénybe. Am kellemesen csalódtunk, mert a központ szinte az egyik napról a másikra valószínűtlen tette az elhatározását és ez a gyors elintézés legfőképpen Luchide Oktávót, az FRFA központi főtitkárát dicséri, aki fáradhatatlan munkával harcol a kitűzött célért; a román futballsportot a legmagasabb nivóra való emelésért. A központ céltudatos munkájának gyümölcse most ért meg — ezt mutatta a Nemzeti Bajnokság első lejátszott meccse. Erről, a Nemzeti Bajnokság „próbamérkőzése” utáni leszárt tapasztalatokról beszélgettünk Gudbród Pállal, az AMTE közismert és közszeretett álló sportigazgatójáról, aki a következőket mondta:

— A Nemzeti Bajnokság próbagaloppja bebizonyította ennek a nálunk újszerű bajnoki küzdelemnek életrevalóságát. Az AMTE—Unirea—Tricolor mérkőzésen láttuk, hogy a közönség szívesen pártolja ezeket a meccseket és hálás a sportvezéreknek a terv megvalósításáért, mert így az unalmasabb bajnoki meccsek

helyett nagy játékerőt képviselő csapatokat láthatnak, amely összecsapások is a pontokért folynak. Hogy egy példát említsék: Az AMTE most vasárnap a kolozsvári Univerzitateát látja vendégül, azt a csapatot, amely Románia három legerősebb csapata, a Ripensia és NAC között foglal helyet. Az Univerzitatea kétszer győzte le a NAC-ot, súlyos vereséget mért a svájci bajnok Young Fellows csapatára és most a legutóbbi vasárnapon valósággal tönkre verte a csernovitzi válogatottat. Ezt, illetve ilyen képességű csapatot aradi egyesület nem hozhatott le, mert a biztos deficit réme elriasztotta a vállalkozókat. Most pedig egy megszárt összegért a legkitünőbb idegen együttesek kénytelenek lejönni. Ezenkívül a városok közötti riválizálás következtében a nivó feltétlenül emelkedni fog, mert a tanulási alkalom is sokkal nagyobb. Mindezeket összegezve, megállapíthatom, hogy a Nemzeti Bajnokság az ország futball-sportját hathatósan elősegíti és természetesen a fejlődés még rohamosabb lenne, ha újabb előnyöket is ki tudnánk harcolni.

Gudbród Pál nyilatkozatához nincs mit hozzátenni. — az teljes egészségében fedi a mi véleményünket is. Ami pedig az újabb kedvezmények elérését illeti, azt is bizonyítással fogják hajtani, mert ha a központ urai veszik kezükbe a dolgot, az már egymaga biztos sikert jelent. — Ennyi a megjegyzésünk, ezt mutatta az első mérkőzés, amely bebizonyította, hogy a román futball-sport valóban nagy fejlődés előtt áll. (sim)

Sportfényképek az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalának kirakatában

Hetenként megjelennek a sportesemények felvételei a fiókiadóhivatal kirakatában

Az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalának kirakatába sportfényképek kerültek. A mérkőzéseken, vagy egyes versenyeken látott szép jelenetekre a közönség még sokáig visszagondol és ilyen esetekben az érdekesebb részt gyakran felelevenítik, de a memória nem olyan, hogy a kívánt dolgokat teljesen hű módon megörökítse, erre csak a fényképezőgép hideg tüvegzése képes, amely minden szépítés nélkül, a maga nyers mivoltában adja vissza a megtörténeket. Ez indította arra az Aradi Közlönnyt, hogy hétről-hétre sportfényképeket helyezzen el a fiókiadóhivatalának kirakatába,

O Turán a csabai Előre. A csabai Előre sportklub futballcsapata, amely legutóbb imponáló győzelmet ért el a Bratislava felett, most turára indul. Pozsonyban, Zsolnán és Bécsben fog szerepelni.

O Hossu Romulus a szatmári kerület disztriktjének elnöke. A szatmári disztrikt elnökévé ismét Hossu Romulus kapitányt választották meg, akinek nevéhez Szatmár labdarugósportjának utóbbi évi fejlődése fűződik.

O Aradi teniszjátékosok a temesvári teniszversenyen. E héten, pénteken, szombaton és vasárnap, a temesvári Autoclub országos teniszversenyt rendez. Az AKÉ-t a következő játékosok képviselik: Somogyi Klári, Aszlán Baba, Kele Marika, Wechsler Leo, Vámos Miklós, Schwartz Dezső, gróf Kendefy Elek, Dabiciu Joachim, dr. Crasnic Eugen, Gitta Sándor, Bornstein Ernő, Fodor László, Kafka László és Fábris Jenő. A Hellasból részt vesznek: Hacker Ernőné, Pisó Baba, dr. Weinger István, Tanczos Arnold, Pisó Jonel.

ezzel nemcsak a sport és a fényképezés iránti érdeklődését fokozza, hanem a közönség kíváncsiságát is kielégítse, játékos és versenyzőt jobb és szebb stílusra tanítson. A fényképek kirakatunkba ez alkalommal Kanyuk Jánosnak a kiváló amatőr fényképésznek az atlétikai versenyen készült sikerült képei kerültek és ezenkívül Salamon Béla dr.-nak a Belgrádból magával hozott fényképfelvételeit is kitettük.

Itt jegyezzük meg, hogy a jövőben szívesen vesszük az amatőr-fényképészek sportfelvételeit és a hozzájuk eljuttatott felvételeket a kísérő magyarázattal együtt mindenkor szívesen kitesszük fiókiadóhivatalunk kirakatába.

O Budapesten csütörtökön: kupadöntő. A Ferencváros és a Hungária első kupadöntő mérkőzése tudvalegőleg döntetlenül végződött. A megismételt döntőt szeptember 8-ikára tűzték ki. Érdekes véletlen, hogy a tavaszi kupadöntőben a Hungária mutatkozott jobb csapatnak, a bajnokságban fölényesen győzött a Ferencvárossal szemben s most az őszi bajnoki játékok megint a Hungária fölénye felé mutatnak.

O Befejezték a kerékpáros világbajnoki versenyt. A professzionisták repülővilágbajnokságának döntőjében a Belga Scherens kétszer legyőzte Michard-t, győzelmével megnyerte a világbajnokságot. 2. Michard, 3. Engel, 4. Gerardin.

O Az Upešt csapata elutazott Olaszországba. A lila-felének csütörtökön Palzombán, vasárnap pedig Genovában játszanak. 12 játékost vittek a turára: Aknait, Kóvágót, Dudást, Borsányit, Szalayt, Viget, Farkast, Abart, Jakubet, Sáróst, Kovácsot, Kiss Gézát,

Heti sportkrónika

Vasárnap Arádnak nagy napja volt. Tejes bajnoki forduló bonyolítottak le, az AMTE Bucurestiben a Nemzeti Bajnokságért játszott és ezenkívül atlétikai versenynek is szemtanul lehettünk. A „nagyüzem” napján születtek érdekes, említésre méltó esetek. Egy-két virágszál, egy-két színfolt...

Havaletz, a nagyon szófogadó fiú, — ez a megállapítást a vasárnapi atlétikai versenyen mondottuk. A súlydobás folyt, Fritz bebizonyította elsőségét, de a második helyért a diszkoszvető Havaletz és a temesvári Riesz között elkeseredett küzdelem folyt. Riesz elhajította a súlygolyót s egy centivel dobott nagyobb, mint Havaletz. „Petár két centivel nagyobb dobja, mint az előbb”, — szólalt meg valaki az eredmény kihirdetése után a közönség sorából. Havaletz hosszadalmasabban készülődött, dobott és két centivel valóban tudta Riesz. A temesvári azonban kemény gyerek és az utolsó dobásnál nemcsak behozta hátrányát, hanem egy centi előnyre tett szert. A golyó 11.98 centinél ért földet. „Péter, három centivel többet” — süvít be ismét az előbbi hang és Havaletz Petár szófogadó gyerek, pont három centivel dobott többet, — 12 métert. Második lett!

Grünfeld is megjárta, mert győzött a csapata. Ugyanis, amikor az 1:0-ás győzelem után boldogan lefutott a pályáról, az öltöző közelében valaki megrugta, — mert győztek. A játékos snyli a rugást, de az öltözőben kijelentette, hogy boldogan szenvedte el a nem remélt gyengéd érintést, mert hát győztek.

Az AMTE—Unirea—Tricolor mérkőzés első félidőjének 38-ik percében Nagy Lajos bíró 11-est diktált a bucaresti-i csapat ellen. Walter állott a labdának, Braun elfordult és befogta a szemét. A center nekilendül és a labda a hálóban köt ki, ekkor Steiner oda-szólt Braunnak: „Csibi, már odanézhetsz...” Az eredmény ekkor 1:1 lett.

Gömöri, alias Pomacsek-féle szenzáció is az Unirea—Tricolor meccsen született. A bucaresti-i sajtó a balösszekötő Pomacseket harangozta be és felhívta a közönség figyelmét a kitűnő játékos szereplésére. Pomacsek azonban lemaradt és erre a szokatlan posztra a vezetőség Gömörit állította. A háttérjátékos tudott az újságcikkről és felsóhajtott: „Hej, de leégetem én Pomacseket!” — és sikerült is neki.

Ez néhány szál a csokorból, egy-két színfoltja a vasárnapi eseményeknek.

A NAC, Törekvés és Crisana előtt az Egyetértés serleggyőztes lett

Nagyváradon, az Egyetértés 20 éves jubileuma kapcsán, négyes futballtornát rendeztek, amelyen a jubiláns klub futballcsapatát kivül a NAC, Crisana és Törekvés csapatai szerepeltek. A meglepetés már az első meccsen megtörtént, az Egyetértés 1:0-ra győzte le a NAC-ot. A másik mérkőzésen a Crisana rávert a Törekvére. A másnapi döntő, amely a Crisana és a Törekvés között játszódott le, gólnélküli döntetlent hozott. — A NAC 1:0-ra verte a Törekvést, így végeredményben kupagyőztes az Egyetértés lett 1:0-ás gólaránnyal, amely jobb a Crisana 3:1-es gólaránnyal.

O Váratlanul érkezett Budapestre a magyar vízipóló-csapat öt tagja. Budapestról jelentik: Ma délben váratlanul megérkezett az olimpiai vízipólócsapat öt tagja, valamint három kísérője. Az olimpiákon érkezéséről nem tudtak a hatóságok és ezért a hivatalos fogadtatás is elmaradt. Az állomáson csak a csatládtagok jelentek meg, akiket az olimpiákon előzőleg értesítettek hazajövetelükről. Szombaton, amikor a többi vízipólózók megérkeznek Budapestre, a ma érkezettek is megjelennek a pályaudvaron és ők is részt vesznek a hivatalos fogadtatáson.

O Temesvár és Bucuresti válogatott boxolói Temesvárott. Szombat este Temesváron, az Ilsa rendezésében mérik össze erejükét: Temesvár és Bucuresti válogatott ökölvívói.

Megnyilt egy új élelmiszer üzlet és falatozó

Reg. Maria 13. (volt Andrássy-tér.) Itt kapható Arad legjobb pék- és cukrász termékei a „Weisz Siegfried R.-T.” higiénikusan és villanyerőre berendezett üzeméből naponta 4-szer friss sütemény.

özv. Galb Márkusné vezetése alatt. Aki ócsón és jól akar vásárolni, győződjön meg az Aradi Általános Tkp. épületében Bul. és cukrász termékei a „Weisz Siegfried R.-T.” higiénikusan és villanyerőre berendezett üzeméből naponta 4-szer friss sütemény.

Színház — Irodalom — Művészet

Az aradi Magyar Párt Közművelődési Szakosztályának első országos magyar népdal- szöveg-pályázata

Alólirott Közművelődési Szakosztály országos magyar népdalszöveg pályázatos hirdetés.

A pályázat célja: megfelelő anyagot nyújtani az ezután kiírandó harmadik országos magyar népdal-pályázaton részt vevő zeneszerzőknek. A tíz legjobb népdalszöveget egyenként 100—100 lejjel díjazzuk. A zsüri további 100 lejes pályadíjakat is megállapíthat. Jelen pályázaton bárki részt vehet, ha romániai lakos, de csak eredeti és sehol még nem jelent művével. A beküldendő népdalszövegek megzenésítésre alkalmasak, egyszerűek és közvetlenek legyenek és a magyar nép érzésvilágát hűven tükröztessék vissza. A beküldött idegen kézírásos pályamunkát jelíggel kell elátni és külön zárt borítékban, melyre a jelige ráírandó, mellékelni kell a pályázó nevét és lakcímét. A pályaművek 1932. október hó 1-én délután 6 óráig nyújtandók be a Közművelődési Szakosztályhoz, Arad, Strada Romániai 8. E határidőn túl beérkező pályaművek nem vétetnek figyelembe. Minden pályamű után 10 lej kezelési költség fizetendő. A kezelési költség helyegben is beküldhető. A pályadíj odaítélésével a pályanyertes mű korlátlan szerzői joga alólirott Közművelődési Szakosztályra száll át és a pályanyertes mű a Szakosztály kizárólagos tulajdonát képezi. Amennyiben a beérkezett pályaművek a zsüri határozata értelmében nem ütnék meg a kellő mértéket, a Szakosztály díjakat nem ad ki. A nem díjazott pályaművek az eredmény kihirdetésétől számított 30 napon belül átveendők, mert azok további megőrzéséért a Szakosztály nem felel.

Az aradi Magyar Párt Közművelődési Szakosztálya.

* **Hangverseny a Minorita Kulturházban.** Értékes fiatal tehetség aradi bemutatkozásának színhelye lesz szerdán este a Minorita Kulturház nagyterme. Bruno Kretschmayer, a berlini Musik-Hochschule kiváló növendéke tartja egyetlen hangversenyét, amelyet aradi zeneértők körében a legnagyobb érdeklődéssel várnak. Kretschmayer fiatal, nem mindennapi tehetsége művészi program keretében jut érvényesülésre holnap esti hangversenyén: Bach, Liszt, Mozart, Brahms, Scharwenka, Chopin halhatatlan zenekölteményeit interpretálja bosszorkányos technikával és tökéletes előadói érzékével. Különösen Bach fugáit és preludiumait hozza ki a zongorán kiváló művészi készséggel, de Mozart C-moll fantáziája és Scharwenka lengyel nemzeti táncai is nagy sikerre számíthatnak Kretschmayer előadásában. A hangverseny fél 10 órakor kezdődik.

* **Indra Manyi Debrecenbe szerződött.** Aradi művészeti körökben nagy érdeklődéssel figyelték az utóbbi időben Indra Manyi, a fiatal aradi származású szubrett-primadonna művészi kifejlődését. Most egy sokat jelentő, újabb etape előtt áll Indra Manyi, aki ma érkezett haza Budapestről. A fiatal színésznő több színigazgató előtt énekelt próbát Budapestben, akik szerződéses ajánlatokkal keresték fel. Indra Manyi végül a debreceni színházhoz szerződött, nagyon szép fizetéssel két esztendőre. A művésznő, — akivel beszélgetést folytatunk, — elmondotta, hogy első szerepei, amelyekben a közönségnek bemutatkozik, az „Érik a buzakalász” Lábass Juci szerepe, a „Week-end”, Zilahy Irén szerepe és a „Völegényem, a gazember”. Honthy Hanna szerepe lesz. Az aradi közönség minden bizonyítvánnyal továbbra is nagy érdeklődéssel fogja kísérni Indra Manyi felfelé ívelő karrierjét, amely két év múlva talán valamelyik budapesti operett-színház rivaldája előtt folytatódik.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A stressai gazdasági tárgyalásokat bonyolultakká teszik a politikai szenvedélyek

Anglia elleni Franciaország kölcsönterveit — Madgearu kereskedelmi miniszter beszédében a preferenciális vámrendszer mellett foglalt állást

Londonból jelentik: A Financial News mai, Stresaról írott vezércikkében határozottan állást foglal a franciáknak azon terve ellen, hogy forgatóke céljaira pénzt bocsásson kölcsön a dunai államok részére. A lap szerint ez feltámasztása lenne annak a régi francia tervnek, hogy pénzületi eszközök útján Franciaország döntő befolyásra tegyen szert a dunai államoknál. Az angolok *semminemű olyan terv megvalósításánál nem működnek közre, amelyet politikai szempontok irányítanak.* Anglia hajlandó a dunai államok gazdasági ujjáépítésének érdekében beható eszmecsere-t folytatni, de csak abban az esetben, ha tartózkodnak minden politikától.

Párisi jelentések arról számolnak be, hogy diplomáciai körökben általános meglepetést keltett az a tény, hogy a stressai konferenciával kapcsolatban a francia sajtó egy tekintélyes része azt hangsúlyozza, hogy kár volt tönkretenni azt a gazdasági egységet, amely végeredményben Európa gazdasági jólétének egyik jelentős faktora volt és amelyet 1919-ig osztrák-magyar monarchiának hívtak. Az Oeuvre határozottan követeli, hogy tegyék jóvá azt a bünt. amelyet a trianoni szerződéssel elkövettek és a kisantant egyik legigazabb barátja. Pertina is azt állapítja meg az Echo de Parisban, hogy a trianoni szerződés évtizedekkel visszavetette gazdaságilag a dunai államokat.

Stressai jelentés szerint a ma délelőtt megindult vitán először a lengyel delegátus szólalt fel, majd pedig Madgearu román kereskedelmiügyi miniszter beszélt, aki az agrárállamok és főleg Románia helyzetét ismertette, Madgearu beszédében a preferenciális vámrendszer

mellett foglalt állást és emellett sorakoztatott fel adatokat és érveket. A német delegátus kivételével az összes kiküldött franciául beszélnek, ami a fordítás minimumra való redukálásával meggyorsítja a tárgyalások menetét.

A délutáni ülésen Adisson angol delegátus azt fejtegette, hogy mindenekelőtt meg kell szüntetni és el kell háritani a nemzetközi agrárforgalom akadályait, amelyek elviselhetlenné és lehetetlenné teszik a nemzetközi árucserét. Utána Teleszky magyar delegátus beszélt, aki szintén emellett foglalt állást, hogy minél előbb *mentesítsék bilincseitől a nemzetközi forgalmat* és rávilágított annak szükségességére, hogy föltétlenül gondoskodni kell a kelet-európai agrárállamok gabonafeleslegének elhelyezéséről. A kelet-európai államok gabonapiacait ki kell szélesíteni, ami viszont úgy érhető el, ha az európai ipari államok preferenciákat nyújtanak a kelet-európai mezőgazdasági termékek részére. Csak ebben az esetben érhető el az, hogy a dunai államok megszüntessék a transzfer moratóriumot.

A Havas-iroda stressai jelentése szerint a konferencia rendkívül kényes feladatok előtt áll, mivel a tárgyalásokat a *politikai szenvedélyek rendkívül bonyolultakká teszik.* Ennek ellenére azonban remélik, hogy a konferencia konkrét eredményekhez fog vezetni. Moszkvai jelentés arról számol be, hogy az Izvesztia vezércikkében leszögezi azt a véleményét, hogy Oroszországot azért nem hívták meg a stressai konferenciára, mert ezen a megbeszélésen éppen ellene akarnak gazdasági rendszabályokat hozni.

Viharos jelenetek voltak a budapesti korlátolt forgalmu tőzsdén

A közeljövőben megnyitják a teljes forgalmu tőzsdét.

Budapestről jelentik: A külföldi tőzsdék hosszmozgalmának hatása alatt ma a budapesti korlátolt forgalmu tőzsdén nagy hossz volt. Különösen nagy volt a forgalom az aranyjáradékpapirokban. A tőzsdén ma szenvedélyes jelenetek játszódtak le, amennyiben a vásárlást nagy lármával kezdték, amit a tőzsde titkára, tekintettel a legújabb intézkedésekre, megakadályozott. Ekkor izgatott hangú kiáltások hangzottak el:

— Nyissák ki a tőzsdét! Nem fogadjuk el a tőzsde elnökség határozatát!

A tőzsde-tagokat csak nagynehezen sikerült lecsillapítani. Hir szerint a tőzsde elnöksége eleget fog tenni a tagok kívánságának és a közeljövőben megnyitja a teljes forgalmu tőzsdét. Bécsi jelentés szerint ma a bécsi tőzsdén is nagy hossz uralkodott.

— **A háztulajdonosok rendkívül közgyűlése.** Az Aradi Háztulajdonosok Szövetségének f. hó 11-re kiűzött rendkívüli közgyűlésének előkészítése céljából a következő tárgysorozattal fog a közgyűlés elé járulni. Nevezetesen: 1. A háztulajdonosok megszervezése az egyáltalán nem fizető, vagy rosszul fizető lakókkal szemben és a háztulajdonos megvédése a Szövetség által a most említett lakók ellen, 2. A Szövetség oly irányú szol-

gálatának megszervezése, hogy a Szövetség tagjai lakások kibérlése és felmondás tekintetében ingyenes tanácsot kapjanak. 3. A Szövetség abbeli szolgáltatásának megszervezése, hogy tagjainak megfelelő jogi képviselést nyújtson hátralekös bérösszegek behajtása, továbbá úgy az állami adó, mint a községi illetékek ügyében, az a megállapítás, mint a netáni felebezés tekintetében megfelelő képviselőről való gondoskodás. Ezen kérdések a mai napon d. u. 6 órakor a szövetségi irodában tartandó választmányi ülésen megbeszélés és tanácskozás tárgyát képezik és a már említettek kivül oly fontos kérdések lesznek tárgyalva, amelyek a háztulajdonost a jelenlegi viszonyok mellett legjobban érdeklik. Ugyancsak javaslat készül a XIV-ik közgyűlésre a tagsági díjak oly nagymérvű leszállítása tekintetében, hogy Aradváros minden háztulajdonosa saját jól felgött érdekében a Szövetség zászlaja alá tömörülhessen.

HIRDETMÉNY

Az Aradi Zsidó Hitközség tulajdonát képező szeregyházi dűllőben fekvő 16 hold szántóföldet folyó hó 11-én délelőtt 11 órakor, a hitközség tanácstermében (zsidó templom-épület), nyilvános árverésen folyó év október 1-től 3 évre bérbeadja.

Ugyanott és ugyanakkor a Szentegyet tulajdonát képező, ugyancsak a szeregyházi dűllőben fekvő, két és fél hold szántóföld és hozzátartozó tanyai épületek is, ugyanezen időtartamra bérbeadnak.

A bérleti feltételek a hitközségi irodában a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Aradi Zsidó Hitközség.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, SZEPTEMBER 7.

Bucuresti. 13. Gramofon. 14. Gramofon. 18. Rádiózenekar. Szórakoztató zene. 20.40 Gramofon. 21. Lupu cseillóművész. 21.45. Löbel zongoraművész. 22.15. Pöhlmann hegedűművész. — Budapest I. 11.15. Az államrendőrség zenekarának hangversenye. 2. Déli hangverszó. 2.05. Szabadkai Bodrics Béla és cigányzenekarának hangversenye. 6. „Somogyország“. Gönczy Ferenc előadása. 7. „Divattudósítás“. Szunyoghné-Türdös Klára előadása. 7.30. Szalonzenekari hangverseny. 8.45. „Színházi emlékeim“. Irta és felolvassa dr. Szász Károly. 9.15. A Magyarországi Munkásdalogyalek hangversenye. 10. A rádió külügyi negyedőrája. 10.15. Az Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 1. Megyeri Gyula jazz-zenekarának hangversenye. — Bécs. 13.30. Brunner-négyes. 14.30. Gramofon. 15.10. Ritkán játszott operákból. Gramofon. 19. Hangverseny. 21.45. Komzák-művek a Römisch-zenekar előadásában. Utána: Dajos Béla tánczenekara a Westminster-kávéházból. — Belgrád. 13. Gramofon. 14.05. Rádiózenekar. 18. Gramofon. 19. Vasas József énekes hangversenye. 19.20. Gramofon. 20.15. Népdalok. 22.05. A folyók, rádiózenekar hangversenye. 23.40. Gramofon. 23.50. Gondá Teodor dr. zongoraversenye. Utána: Seta Európán át. — Kassa. 13.30. Gramofon. 14.30. Tánczene. 16.30. Rádiózenekar. 22. Dvorsák z. születésnapja alkalmából. — Milano. 19. Gr. Trieste. Zenei hangverseny. 20.35. Könnyű zene. 21.25. Gramofon. 22.30. Szin-

mű. Utána: Könnyű zene. — Mor. Ostrava. 12. Radványi fuvós zene. 13. Gramofon. 15.30. Rádiózenekar. 20.25. Kromatikus harmonikák — Pozsony. 20. Magyar óra. Szalatnai; Nyilas Mihály. Seidl: Az állatvilág jó apái. Zenei rész: Somogy M. zongoraművész. Beethoven: Szonáta. Chopin: Ballada. Éji zene. 22. Strasser: A szolga, mint ur című vidám jelenete. — Prága. 8.15. Zenés ébresztő. 13. Gramofon. 14.10. Gramofon. 15.40. Gramofon. 20. Gramofon. 23. Schwarz József operaénekes és a zenekar operaestje. — Róma. 19.30. Zenekari és énekhangverseny. Utána: Mascagni; Paraszbecsület-részletek.

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 8.

Bucuresti. 13. Gramofon. 14. Gramofon. 18. Dincuzenekar: Könnyű és román zene. 20.40. Gramofon. 21. Istratty énekesnő. 21.20. Szimfonikus hangverseny. Budapest I. 12. Egyházi zene és szentbeszéd a belvárosi plébániatemplomból. 1. Görögkatholikus istentisztelet. Majd: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 4. Gramofonhangverseny. 6. „Háboru az örök hó és jég birodalmában“. 7. Az Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekarának hangversenye. 9. Helyszíni közvetítés Sopronból. Utána kb. 11.30. Pontos időjelzés, sporterecsények. Majd: Kondor Leó és Polgár Tibor két-zongorás jazz-hangversenye. Utána kb. 12.30. Id. Kiss Béla és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 13.30. Silving-négyes. 14.40. Andersen Ivar gramofonlemez 15.10. Gramofon. 17.20. Brauner szopránénekesnő dal- és áriaestje. 19.20. Népünnepély. 21.50. A szimfonikusok Kiurina Berta szopránénekesnővel. Utána: Szórakoztató zene. — Belgrád. 13. Gramofon. 13.20. Gramofon. 13.57. Harangszó. 14.05. Rádiózene-

kar. 18. Gramofon. 19. Rádiózenekar. 21.30. Cvejics énekes. 22.30. Ljubljana. Utána: Cigányzene. Berlin. 18.30. Dalok 18.45. Hegedűverseny, a műsoron Hubay: Zephir című műve. 21.10. Népszerű hangverseny. 23.35. Kabaré. Utána: Tánczene. — Breslau. 18.30. Szórakoztató zene. 22.40. Szórakoztató zene. Utána: Eszperantó. — Hamburg. 16.10. Magyar hangverseny. — Langenberg. 19. Szórakoztató zene. 22. A fuvólától az üstdobig. 22.40. Zenekari hangverseny. Utána: Esti zene. Mor. Ostrava. 12. Katonazene. 13. Gramofon. 14.30. Rádiózenekar. 21. Tánczene. — Róma. 19.30. Zenekari és énekhangverseny. 21.20. Gramofon. 22.45. Massenest — Svájc! Aleman add. 18. Szórakoztató zene. 22. Rádiózenekar. 22.20. Huber Hans és Andreae hangversenyművek a Baseli-trió előadásában. 23.45. Fall és Nedbal-művek. — Toulouse. 20.45. Tánczene. 21. Operarészlet. 21.15. Gordonkaverseny. 21.45. Katonazene. 22. Carmen, Werther-részlet. Utána: Tánczene. 22.30. Szimfonikus zene.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN
felel.

NYILTÉR.

E írtát alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.
Felelőségemtől különváltan élek, érte semmiféle anyagi felelősséget nem válllok.

Reiner
nyomdatulajdonos.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este **10 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

ALKALMAZÁS.

BEJARONÉ felvétetik, v. Damjanich-u. 1. I. emelet. 2940

PERFEKT fiatal szakácsnőt keresek. Cím a kiadóhivatalban. 2942

Jó megjelenésű, agilis akvizitőr külső munkára felvétetik.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalban.

LAKÁS.

3 SZOBAS magánházat keresek bérbe november 1-ére a v. Választó-ucca közep környékén. Lehet esetleg olyan is, ahol még egy lakó van. Cím: „November 1.“ jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalba kérem leadni!

MODERN 3 szobás lakás október 1-től kiadó. Volt Ferdinánd-u. 8.

IRODAHELYISÉGET kerestünk lehetőleg butorozva a központban. Ajánlatot „Sürgős“ jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalba. 2939

KERESÉK szépen butorozott tiszta butorozott szobát a központban külön bejárattal és fürdőszobával. Cím: „Pontos lizetó“ jellegre a kiadóba. 2920

BUTOROZOTT különbejárattal szobát keresek fürdőszobával. Címeket „Magánhivatalnok“ jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalba. 2938

KIADÓ eszesen butorozott uccai szoba külön bejárattal, fürdőszobával. Kőnyök-ucca 11a. I. emelet. 2959

VÉTELES ELADÁS.

ANTIK KREDENC, intarziás antik szekrények, vitrinek, Biedermayer szekerek, komód asztalok, sz. kos, festmények, rézagy, ékszerek, dísz tárgyak, szoba berendezések, taragott szalon, perzsaszőnyegek, íróasztalok, ágyak, szőnyegek, komplett Jókay, perzsabundák, silkín bunda, gázreszó, hegedűk, zongorák, file storeok, függönyök, dísz tárgyak stb. eladók. SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia 1. (Sz. che yi-ucca) Neuman-palota. 1000

HASZNALT, kitűnő állapotban levő bicikli jó gumikkal, megvételre keresetlik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalban. 1.0

JÓ ALLAPOTBAN levő fürdőszoba porcellán mosdó megvételre keresetlik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalban.

EGY JÓKARBAN levő 6 hengeres, csukott személyautó, jó gumikkal olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Komplett 12 szem. ezüst,

190 darabból, 300x375 szép perzsaszőnyeg, antik butorok, keleti perzsák, komplett ebédlő, háló-, uriszobák, állólámpa, jó Singer-varrógép, eladók. A velünk összekötésben álló temesvári zálogház 24% mellett folyóait kölcsönt aranyra, ezüstre, sülyeszíthető varrógépre. „ARS“ bizom. üzlet, Str. Eminescu 30. (Ortutay-palota.)

GUMMICSÖVEF kertloosolásra, 25-30 folyómétert, kitűnő állapotban, keresek, ár megjelölés kérésem. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 209

SÜRGŐSEN KERESÉK ebédlőbe való keleti perzsaszőnyeget, összekötő perzsákat s különböző gyári szőnyeget, komplett 12 személyes ezüst evőkészletet, antik és modern butorokat, ezüst tálcákat s különböző ezüst tárgyakat, figurális porcellánokat, bördöndöket, Biedermayer eb. díót stb. SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia 1. (Sz. che nyi-ucca) Neuman-palota. 1000

Beraktározást

nagyon olcsón, száraz, betonozott emeletes raktárházunkban olcsón vállalunk. „COMISIO“, Bulev. Regina Maria 9. szám.

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

ELLÁTÁS.

TELJES ellátást kapbat 2 intelligens deák, ugyanott bulorozott szoba, fürdőszoba használat. al. kiadó, v. Forray-ucca 8. 2933

KÉT DIAKLIVANY teljes ellátást nyer urisaládnál fürdőszoba használat. al. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalban. 2932

INGATLAN.

V. Schweidel József-uccában magánház

8 szoba, elő, fürdőszobás lakással, csukott kapubejárattal, parkirozott udvarral, áron alul, 280.000 Lejért eladó. Kizárólagos megbízott: Kiss Lajos „URANUL“ ingatlanszolgálati irodája, Városházával szemben, Bul. Rog. Ferdinánd 1. szám, I. emelet. 159

HUNGARIA

Nagyszállóda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Távíratcím: „HUNGARIOTEL“.

H a a s z

Ingatlanforgalmi iroda

Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 20-22. sz.

— Lakás ugyanott. —

Olcsó ingatlan ajánlatok:

Belvárosban teljesen jókarban levő emeletes ház 7 lakással, fürdőszobákkal 1.050.000 lejt.

Ugyanott földszintes ház 5 üzlettel és 7 lakással, 15%-os jövedelemmel, 625 ezer lejt.

V. Deák Ferenc-ucca közelében nagy sarok bérház 10 lakással, fürdőszobákkal, 15%-os jövedelemmel, 1.025.000 L.

Főtérhez egészen közel egyemeletes ház 5 üzlettel, több lakással, fürdőszobákkal, 1.500.000 lejt.

Színházhoz egészen közel masszív, egyemeletes ház 5 lakással, értékes, beépíthető telekkel, 850.000 lejt.

Belvárosban kimondottan uriház 4 parkettás szobás, fürdőszobás lakással, cse répkályhákkal, essingeni redőnyökkel 450.000 lejt.

Belváros legértékesebb uccájában teljesen jókarban levő egyemeletes ház 7 lakással, fürdőszobákkal — részben parkettás — 1.350.000 lejt.

Főtér mellett, legforgalmasabb uccában emeletes ház 5 üzlettel, parkettás, fürdőszobás lakásokkal, nagyobb költésönnel terhelve, 1.450.000 lejt.

Plactérhez egészen közel masszív, ma gasiökösintés ház vízvezetékkel, shonne csatornázással, 20 jó lakással, 15 százalékos jövedelemmel 650.000 lejt.

Legforgalmasabb útvonalon sarok ház nagyforgalmu fűszerüzlettel, 3 lakással, vízvezetékkel — nagyobb bankköltésönnel terhelve — 425.000 lejt.

Ugyanott masszív, szép emeletes ház 10 lakással, 3 üzlettel, vízvezetékkel, 1.000.000 lejt.

Belváros szélén legszép, villaszerű ház 3 szobás, fürdőszobás lakással, tetőtérasszal, nagy kerttel, nemes gyümölcsfákkal 325.000 lejt.

Plactérhez egészen közel masszív, új ház 6 szép uccai lakással, üzlethelyiséggel, vízvezetékkel — áron alul — 575.000 lejt.

Ezeket kívül a főtér és a város összes uccájában minden igényt kielégítő bér-, magán- és üzletházak 100.000 lejtől 8 millió lejtéig. Arad környékén és a megyében tanyás birtokok 10-18.000 lejt kát. boldanként eladók.

BANKKÖLCSÖNÖKET FOLYÓSÍTATOK LEGELŐNYÖSEBB FELTÉTELEK MELLETT.

ÜZLETEK.

KÖZPONTON jóimend fűszerüzlethez társat keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalban.